

NEMIRTINGUMAS AR PRISIKĖLIMAS IS MIRTIES

VYTAUTAS BAGDANAVICIUS, MIC

1. Egipto ir Graikijos pomirtinis gyvenimas.

Žmogaus likimo klausimas po mirties yra, tur būt, pats didysis žmonijos rūpestis, į kurį Kristus davė nesitikėtai teigiamą ir tvirtą atsakymą, būtent, kad visas žmogus kelsis iš mirties. Tokiu būdu buvo pasiektas visos žmonijos lūkesčių ir vilčių išsipildymas. Pirmą kartą priešmirties klausimą, kaip šiandien krikščionijoje stovi mirties problema, pažvelkime truputį į antikinės žmonijos pastangas nugalėti žmogaus mirtingumą.

Tų kultūrų tarpe, kurios ryškiausiai kovojo prieš žmogaus mirtingumą, be abejo, tenka pirmą vietą skirti senajai Egipto kultūrai. Ši kultūra ne tik savo milžiniškais statiniais mirusiesiems gyventi liudija didelį tikėjimą į pomirtinį gyvenimą, bet yra verta dėmesio ir šio gyvenimo turinio supratimu. Taip, Chicago universiteto egiptologas J. A. Wilson*) išskelbė būdingą Egipto pomirtinio gyvenimo bruožą, kuris anksčiau nebuvo pastebėtas, būtent: jo linksmumą. Egipto faraono pomirtinis gyvenimas yra iš esmės giedras. Kapų piešiniai mirčių vaizduoja kaip derliaus ėmimo šventę. "Visas (šių piešinių) įspūdis yra pilnas pasitikėjimo, gyvas ir linksmas" (The Culture of Ancient Egypt, 1963., 78 psl.).

"Kapų piešiniai neryškina laidojimo ir šarvojimo scenų. Jie pabrėžia gausaus derliaus ėmimo malonumus, gamtos džiaugsmą, medžioklės pramogą ir švenčių bei žaidynių susijaudinimą... Šis tvinstantis optimizmas buvo taip stipriai įsiaknijęs, kad jis pergyveno net vad. pirmąjį Egipto krizės laikmetį" (78—79 psl.). Pomirtinio gyvenimo sampratos pasikeitimas įvyko tik 19—20 dinastijos laikais. "Tada, pradėdant 19—20 dinastiją, įvyksta viską nušluojantis Egipto kapų dekoravimo perversmas. Per keturiolika šimtmečių, ketvirtąją dinastiją pradėdant, kapų scenos vaizdavo linksmą ir turtingą gyvenimą. Pagrindinė tema buvo: ignoravimas mirties ir teigimas laimingų ir sėkmingų gyvenimo fazijų" (296 psl.). Pasak Wilso-

no, egiptietis tiesiog neigia mirtį ir nori parodyti, kad su ja nesiskaito. Tačiau su 19—20 dinastijomis "amžinybės netikrumo šešėlis užkranta ant saulėtos Egipto giedros" (297 psl.).

Priešingai, nelinksmas yra pomirtinis gyvenimas graikų Ilijados ir Odisejos pasaulyje. Mirusieji didvyriai čia pereina pomirtinė karalystėn, kuri yra ir nelinksmas ir nelabai reali. Tai yra greičiau šešėlių karalystė. Tačiau graikiškosios istorijos tyrinėtojas švedas Martin P. Nilson kaltina Homera, kad jis sugadino senąją, daug gyvenusnę Graikų tautų pomirtinio gyvenimo sampratą. Homero inasą Graikijos pomirtinio gyvenimo kultūrai Nilsonas šitaip liūdnei įvertina: "Visa pusė senosios religijos neteko įtakos žmonijai; senoji mintis, kad miręs žmogus gyvena kape, daugiau nebesutinkama" (A History of the Greek Religion, 1964. 137 psl.).

Sielos, ne kūno, gyvenimą po mirties labiau išryškino atėjęs lavonų deginimo paprotys, atneštas gyvulių augintojų kultūrų. Tačiau jis ne visą praeitį sunaikino. Nilsonas apie tai rašo: "Lavonų deginimo įvedimas skatino labiau sudvasintą sielos sąvoką, bet mirusiųjų kultui jis turėjo nuostabiai mažai įtakos. Jis tebesitęsė tomis pačiomis formomis, pagrįstomis mirusio žmogaus išlikimu pilnoje kūniškoje formoje" (103 psl.).

Graikų liaudies pažiūra į pomirtinį gyvenimą, kurį yra senesnė už klasinę, yra išlaikiusios Graikijos mistrijos, kaip eliausinės, orfejinės ir kitos. "Bendrinė Graikijos pažiūra į aną pasaulį buvo kažkas kito, negu tamsus Hades su savo išblyskusiais, nebyliais ir bevaliais šešėliais" (Nilson: Greek Folk Religion, 1965, 115 psl.). Taigi, Homeras, pakeisdamas šviesuomenės galvoseną, ne visą tautos galvoseną pakeitė. "Kunigaikštis buvo kunigaikščiu ir kape. Mirtis jo galios nesumažino. — Čia glūdi raktas į graikų herojų kultą" (A History of the Gr. Rel., 103 psl.).

2. Senojo Testamento pažiūra į pomirtinį gyvenimą.

Labai keistai atrodo, kad Senajame Testamente beveik neskiriama jokia dėmesio pomirtiniam gyvenimui. Tik paskutinėje Sen. Test. knygoje, parašytoje keletą šimtmečių prieš Kristų, yra aiškių užuominų apie pomirtinį gyvenimą. Tai yra faktas, kuris kartais kelia ne tik susidomėjimo, bet ir susirūpinimo tiek Sv. Rašto tyrinėtojų, tiek teologų tarpe. Tiesa, beveik niekas neabejoja, kad Senojo Testamento žydai tikėjo į pomirtinį gyvenimą, bet kyla klausimas, kodėl jie apie tai nerasė. Tam galima nurodyti pora priežasčių.

Visų pirma tai bus buvę dėl to, kad sen. žydai visą savo dėmesį skyrė gyvojo Dievo idėjos išlaikymui ir išryškinimui. O jeigu kurioje visuomenėje gyvojo ir visagalio Dievo idėja yra gerai pastatyta, ten pomirtinis

Lietuvių kariuomenės vėliavos dail. Adolfo Valeškos mozaikoje, kuri šiuo metu įrengiama Marquette Parko šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios išlaikiniame sienoje. Mozaika vaizduoja Sv. Kazimierą, gelbstintį lietuvių kariuomenei pereinant per Dauguvą kovoje prieš rusus. Visa mozaika ir jos įdėjimo sieno darbai atlikti A. Valeškos studijos.

gyvenimas išsispredžia beveik pats savaime. Jeigu Dievas yra visagalys ir jei jis žmogų tikrai myli, tai tas būdas, kuriuo Dievas pareikš savo meilę mirusiam žmogui žydo teologo akys nebuvo pats svarbiausias klausimas.

Pomirtinio gyvenimo klausimas kaip tik stiprėjo ir

ryškėjo tose kultūrose kur visagalio Dievo idėja nyko arba buvo išnykusi. Šiandien religijų istorija yra priėjusi pažiuos, kad įvairiose aukštosios antikinės kultūrose politinėms religijoms išaugo iš labai išryškinto mirusiųjų kulto. O mirusiųjų kultas galėjo išsivystyti tik ant labai stiprios pomirtinio

žmogaus gyvenimo sampratos. Taip pvz. yra visai aišku, kad Dzeusas yra trijų veiksnių padarinys: mitologinio didvyrio, gamtos jėgų suasmeninimo ir visagalio Dievo liekanų. Babilonijos senasis dievas Tamuz yra gamtos atgimimo junginys su sūnaus idėja. Atrodo, kad jame (Nukelta į 3 psl.)

Lietuvių kariuomenės raiteliai Adolfo Valeškos mozaikoje, Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčioje.

Kertinė Parastė

SEKTORIUS, KURIS LAUKIA JŲ ATAKOS

Jeigu mes prisiminsime mūsų tautinio ir kultūrinio atgimimo laikotarpį XIX šimtmečio pabaigoje ir XX šimtmečio pradžioje, turėsime konstatuoti, kad vadovaujantį vaidmenį čia suvaidino daugelis jaunų intelektualų, kuriems teko studijas eiti ar ir gyventi užsienyje, kaip Basanavičius, Kudirka ir daugelis kitų.

Jų pavyzdys liudija, kad ir dabartiniai mūsų jaunieji intelektualai, išsिमokslinimą gavę tremtyje, gali panašų vaidmenį suvaidinti mūsų politinėje kovoje ir mūsų kultūriniam veržlume. Jiems sąlygos yra net ir geresnės, kadangi jie yra augę lietuviškai labai sąmoningose šeimose, lankę liuanistines mokyklas, priklausę lietuviškiems jaunimo sąjūdžiams, net ir daugiau ar mažiau apsiskaitę lietuviškoje literatūroje.

Artėja Vasario 16 diena, ir daug ryškiau mes imame pasigesti šių jaunųjų intelektualų tautos. Daugelis jų jau yra gražiai įsijungę, kaip tai matome New Yorke, Los Angeles ir kituose miestuose, bet daugelis dar galėtų būti aktyvesni.

Jeigu visuomenėje ir kultūrinėje srityje dar pajėgiai reikiamus uždavinius atlieka vyresnioji, nepriklausomoje Lietuvoje išaugusi, karta, tai naujųjų intelektualų talka būtų ypatingai svarbi amerikiečių ir apskritai užsienio spaudoje.

Tiesa, reikia pasidžiaugti, kad kaskart gausiau mūsų matome su specialiomis paskaitomis įvairiuose moksliniuose suvažiavimuose, kaip inžinierių, medicinikų ir kitų. Taip pat jau, nors ir negausus, mūsų skaičius savo studijiniams straipsniais pradeda dalyvauti moksliniuose žurnaluose. Šitokiuose atvejuose nesunkiai paašškėja šių studijozų tautybė, ir nors jie pasirodo su pirmajūnčiomis studijomis savoje specialybėje, tai kartu yra ir gražus pasitarnavimas Lietuvos reikalui.

Tačiau šioje srityje mūsų jaunieji intelektualai galėtų reikštis žymiai plačiau. Nebūtinai čia ir pirmą kartą išsımokslinimas. Reikia tik ryžto, apsiskaitymo, kaip tai rodo pavyzdys Chicagoje gyvenančio latvio Tedis Zierins, kurio laišškai taip dažnai yra matomi Chicago, o ir kitų didmiesčių amerikietiškuose laikraščiuose.

Mūsų jaunieji intelektualai turėtų atkreipti dėmesį, kad jiems savo taip svarbią lietuvių tautai tarnybą angliškoje spaudoje būtų labai palanku pradėti pačių lietuvių leidžiamuose angliškuose žurnaluose, kaip "Lituanus" ar "The Marian". Jau keliasdešimt mūsų šiuo keliu eina. Kai kurių straipsniai, išspausdinti šiuose žurnaluose, buvo pastebėti

net ir daug platesnės publikos ir net kitų žurnalų redakcijos yra prašiusios leidimo perspausdinti.

Sitoksai bendradarbiavimas ne tik padėtų sėkmingai mūsų plėtimuisi anglišką spaudą, bet ir sustiprintų abudu tuos žurnalus, kurie, nors savo turiniu laikosi gerai, bet gerinimui niekada nėra galo.

Veržimasi į angliškąją spaudą nelaimė kokių ambicijų ar prestižo reikalu, o tiesiog ieškojimu platesnių kelių pasitarnauti mūsų pavergtos tautos laisvės reikalui, supažindinimui su mūsų tautos kančiomis, laisvės siekimais, mūsų kultūriniais laimėjimais.

Ir čia yra sritis, kur mūsų jaunesnieji intelektualai yra nepavaldūs. Iš Lietuvos atvykusioji vyresnioji inteligentija, turinti gražių nuopelnų mūsų liuanistiniame, politiniame, kultūriniam sektoriuje, sunkiau tegali nugalėti kalbos sunkumus, o jaunesiems intelektualams, šio krašto mokyklose išėjusiems savo studijas, tas uždavinys yra daug lengvesnis. Ir čia jau mes turime gražių pavyzdžių. Ir Vardys, ir Zobarskas, ir Vygantas, ir a. a. Tarulis, ir eilė kitų jau yra labai sėkmingai pralaužę kelius. Aną dieną telefonu net iš Detroito vienas mielas mūsų jaunas intelektualas skambino, ieškodamas informacijų apie Lietuvą ir lietuivius. Patekęs į Associated Press redaktorių tarpą, jis gavo pritarimą ten iškelti ir Lietuvos reikalą nepriklausomybės dienos proga.

Mes jau turime vieną kitą saviškį čia baigusį net ir žurnalistikos studijas. Deja, jie kažkaip savo darbu nepasiskardena. Kai kurie paskendo verslo įmoniu leidžiamose komercinėje spaudoje, o galėtų šalia to plačiau reikštis didžiojoje amerikiečių periodikoje, begindami Lietuvos laisvės bylą, išskeldami mūsų kultūrinis laimėjimus. Net ir rašydami bet kuriais kitais klausimais, jau tuo užimtų tvirtesnes pozicijas, kad, reikalui atėjus, prabiltų ir lietuviškuoju klausimu.

Tautos kruvinos vergijos metu reikalinga visuotinė mobilizacija ir kultūros, ir politiniam fronte atlaikyti. Dar geriau, kai ryžtingieji intelektualiniai pirmūnai, nelaukdami nei tos mobilizacijos, savanoriais stoja vietinėje spaudoje, o gal net radijuje ir televizijoje, tarti žodį, kurio vergijoje esantieji pasakyti negali. Nepaprastas Sibiro lietuvių maldaknygės pasisekimas rodo, kad pasaulis nuosirdžiu lietuviu žodžiu, reikama forma ir tinkamu laiku pasakytu, gali labai susidomėti.

J. Pr.

*) Jo tikroji pavardė yra Andrew MacLeish.

Šiame numery:

- Sektorius, kuris laukia jų atakos.
- Nemirtingumas ar prisikėlimas iš mirties.
- Istoriko kun. Jono Reitelaičio atminčiai.
- Kazio Bradūno ciferaičiai.
- Emigrantiškos mintys literatūroje.
- Kelionės po Švediją įspūdžiai.
- K. Zoromskio paroda Chicagoje.
- Lituanistika Fordhamo universitete.
- Amerikiečiai apie Leono Urbono tapybą.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

LEGENDARINĖ TIKROVĖ

Istoriko kun. Jono Reitelaičio atminčiai

S. RAUDYS

Nuo Sasnavos iki Krikščionių

— Įeini kluonan, šalta, rankas gelia. Nei maldos, nei Dievo. Kaip kunigas prie altoriaus iškenčia? Seirijuose kitaip. Nors toliau, bet geriau ten važiuosime.

Labai dar mažas buvau, vos šešerių metų, bet aiškiai atsimenu, kad taip kalbėjo tėvas apie pirmąjį Krikščionių parapijos bažnyčią, žiemos sekmadienį grįžęs namo. O tasai varginas kunigas — Jonas Reitelaitis, mūrininkas, stalius, inžinierius, gydytojas, istorikas, 1966 m. lapkričio mėn. 30 d. miręs, parapijoje, kurioje savo keturių dešimčių metų vargų tikrovę pavertė legenda.

Bendresni jo gyvenimo bruožai sutelkti Lietuvių Enciklopedijoje. Čia juos pakartosime. Bet šiose žiniose nesimatys nuostabaus žmogaus, Dzukijos varginam kampe stebuklus kūrusio, darbaus išgelbėjusio gausia, žūstančią istorinę medžiagą.

Kun. Jonas Reitelaitis gimė 1884 m. gruodžio mėn. 7 d. Sasnavos apylinkėje. Išmokęs siuvėjo amato, kelerius metus vaikščiojo iš kaimo į kaimą. Pats pasirodęs, 1907 m. Marijampolės gimnazijoje išlaikė keturių klasių egzaminus ir įstojo į Seinų kunigų seminariją. 1913 m. įšventintas kunigu, paskirtas šventėžerin vikaru, vėliau perkeltas į Seirijus, 1926 m. atsiųstas sukurti Krikščionių parapijos. Jau už dvejų metų jį kvietė Vilkiškių kunigų seminarijon dėstytoju, bet atsiskė palikti Krikščionių skurdą. Ir vėliau, keliamas į dideles, turtingas parapijas klebonu, atsiprašydavo vyskupo ir nesijudindavo.

Besimokydamas Seinų kunigų seminarijoje, sudarė slapta lietuvių klierikų ratelį, kurio tikslas buvo mokytis lietuvių kalbos, parūpinti straipsnių lietuvių katalikų spaudai ir ugdyti beletristinius bei kitus meninius poreikius. Jo rateliui priklausė Mykolaitis - Putinas, P. Gerulis, M. Krupavičius, F. Bartkus ir kiti. Jau tada pradėjo rinkti istorinę medžiagą atskirų vietovių monografijoms. Būdamas vikaru, pasiekdavo Vilniaus ir Žemaičių kapitulų archyvus. Jos dalį išspausdino Gudelių, Liškiavos, Leipalingio, Veisiejų monografijose. Paliko rankraščiuose Seirijų, Merkinės, Kirsnos, Budviečio, Gražiškių monografijas, Lietuvos metrikos ištraukų rinkinį. Bendradarbiavo Lietuvių Tautoje, Šaltinyje ir kitur, išspausdino "Žydų tautą Kristaus laikais", "Chilinskio Bibliją".

Is savo 82 metų amžiaus paskutiniuosius 40 praleido Krikščionyse. Šiai jo gyvenimo daliai nupiešti enciklopedijos neužtenka.

Kur kunigas?

Žemės reformos metu (1926 m.) Seirijų ir Miroslovo parapijų kampe iš vieno dvaro susidarė ištisas naujakurių kaimas, o kito laukuose — dar keletas sodybų. Jos nutūpė ant žyriaus kalnelių, buvusių savanorių, dvaro samdinių ir poros amatininkų suręstos.

Tik už kilometro krapštėsi Nemunas, per miškus upokėnis susivedęs, vasarą naktimis skalindavo lakštingalos, ankstyvais rytais pakildavo glėbiai visokiųjų menkiausių garbingų paukščių, siusdavo kiškiai, rūstaudavo lapės.

Akiai gražu, bet žemelė varginga. O štai Vilkiškių vyskupija prie šių naujakurių prisegė kelis kaimus iš Miroslovo parapijos, porą iš Seirijų, atsiuntė kun. J. Reitelaitį ir palinkėjo jam Dievo palaimos. Žmonės vos spėjo prieš žiemą sukalti daržinėle, ant jos stogo iškėlė paprastą lentinį kryžių, ir va prie nedidelio miškelio, kal-

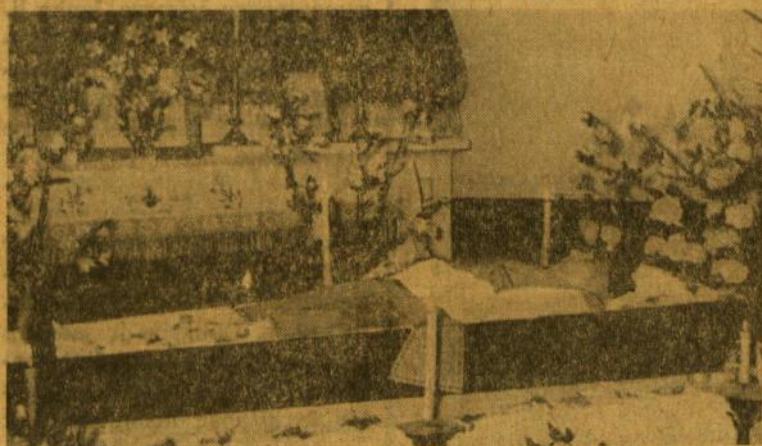
nan pasilypėjusi, dykumėlėje stovėjo pirmoji bažnytelė, iš kurios grįžęs mano tėvas purtėsi rankas.

Nušilus sniegui, žmonės ėmė kalbėti: klebonas Reitelaitis vaikštinėja po laukus ir matuoja.

O kai pašaląs išėjo, iš kažkur atsirado rąstų, pora nepažįstamų žmonių, mokančių juos tašyti, ir staiga išdygo mažytė klebonija. Toliau, gal už puskilometro, tarp senokų pušų, išlindo medinis namelis, o jame įsikūrė iš Seirijų atvežta šeima, kuri įsteigė mažytę krautuvėlę.

Vasarą Krikščionys tapo patrauklesni: netolima kelionė į mišias, lentinėje bažnytelėje karščiuose vėjelis per sienas perpučia, galima nusipirkti žibalo, druskos, kitų smulkmenų, dėl kurių į Seirijus leistas — be-reikalingas arklų varginimas. Tačiau po mišių pasiėmė kilogramą cukraus ir važiuok namo! Laukuose nestoviniuos, o užėiti nėra kur.

Kai ant klebonijos nutūpė stogas, susiaukėjo tarp jos ir krautuvėlės pasirodė krūvos išverstos žemės. Maldininkai po mišių prieidavo ir žiūrinedavo ilgą, gily grovių, neturėdami nuovokos, kam jis reikalingas. O kai mūsų kaimynė susilaukė silpno kūdikio, tėvas su nuogaščiu tuojau leidosi naujon bažnyčion krikštui, o grįžęs stebėjosi: — Nuvažiuojame — pūstynė.

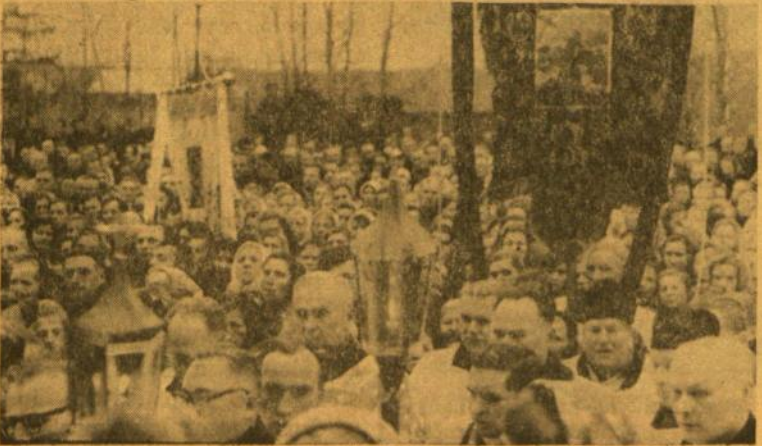
Kun. Jonas Reitelaitis, pašarvotas savo rankomis statytoje bažnyčioje, Krikščionyse.

Velionio kunigo karstas išnešamas iš bažnyčios į kapines

Į kunigo J. Reitelaičio laidotuves suplaukusios didelės minios plačios apylinkės žmonių atsiveiktinti su amžinybėn iškeliaujančiu savo klebonu.

Kunigas, istorikas Jonas Reitelaitis, kairėje — starybų darhymečiu, dešinėje — švenčiantis savo 50 metų kunigystės jubiliejų.

Beldžiamės klebonijoje, tylu. Eitam bažnyčion, tuščia. Skubame prie griovio. Gi žmogus kastuvu verčia jį tolyn, kampu šonan užskudamas. Purvinas, prakaitu sudiržęs. 'Kur kunigas?' klausiam. 'Mirštantį vaiką atvežėme krikštyti'. 'Eikit bažnyčion', jis sako, 'pašauksiu'. Nuėiname, laukiam. O gi už valandėlės tas pats žmogus atskuba, šventai apsitaisęs! Dieve mano, tai bent kunigas...

Kol žmonės pažino naujo kunigo veidą, tokių nuotykių ne vienas pripasakojo. Bet tada jau susirūpino, sujudo ir leidosi talkon. Kasė klebonas, kasė žmo-

nės. Griovyvys sukiniųsi kam-pais, keistais išsipūtimais, ir jau buvo žinoma, — čia bus naujos bažnyčios pamatai. O tada ūkininkėlių arkliai iš laukų tempė akmenis — labai daug, baisias krūvas suvertė! Pats klebonas prisivežė cemento, išsirinko kelis guvesnius padėjėjus, ir prasidėjo mūrinimas. Nuo šviesos iki šviesos, kasdien ir kasdien. Tik sekmadieniais buvo tylu, nes inžinierius — klebonas atnašavo mišias, be to, nebuvo galima drumsti giesmės, pro lentinę bažnytelės sienas išsiskverb-usios.

Kai griovyvys prisipildė pamatais, prie klebonijos prasidėjo naujas rausimas. Vėl ilgo, vėl plataus, vėl gilaus griovio. Dra-sesnieji užklausdavo kleb. Reitelaitį:

— Kas čia bus?
Jis nusišypsodavo ir ilgai nepasakė. Tik vėliau sužinota: tai salė ir klebonija kartuzi.

Klebonas ir skurdžiai

Negreitai darbai baigėsi. Bet jau 1934 m. žmonės stebėjosi, kas taip aukštai užlips, bokštus uždengti. Bet už metų jie buvo su stogu, paties klebono uždėtu. Išdygo du mūrai. Be jokių konstrukcinių mašinų, be inžinieriaus, be meistro. Šias visas pareigas — mašinos, inžinieriaus, meistro — atliko klebonas J. Reitelaitis.

Bažnyčia kalnelyje atsistojo kaip grakšti starna. Aukšta, didelė, erdvi, jauti. Nors sunkiai statyta, bet miela. Daug turtingesni Seirijų parapičiai niurzę:

— Matai, ką skurdžiai padarė, gavę kun. Reitelaitį. O pas mus per mišias kaulus susilaužom. Prašykime jo atgal!

Ir prašė, o vyskupas kėlė į Seirijus klebonu. Bet kun. Reitelaitis nuvažiavo Vilkiškių, kažką pasakojo ganytojui ir liko.

Salė su klebonija, nors žemesnėje vietoje išsitiesusi, pralenkė visas sales aplinkiniuose miesteliuose. Erdvi, graži, su daugybe rūšių. Šiame pastate buvo tyčiomis palikta vieta antrai krautuvėlei. Ji atsidarė, ir sekmadieniais po mišių žmonės sueidavo salėn pasišnekuoti, apsipirkti, atsivėpti. Dabar jau buvo kur pastovinuoti, pažįstamas susitikti, — žiemą ir vasarą.

Krikščionių kaimas, visų užmirštas (nors prieš keliolika amžių greičiausiai buvęs jotvingių (sūdavių) kunigaikščių buveinė, ką liudija neseniai ten atkasti kapai) ėmė augti į miestelį, statomą kun. Reitelaičio sutrukusiomis rankomis.

Vargstant su akmenimis, drabstant cementą, reikėjo ir dvasinių reikalų paisyti, ligonius su sakramentais lankyti. Važinėjo ratais, šliaužiojo ro-gėmis. Bet ne tik Komunija, ne tik Paskutinių patepimų gelbėjo. Atlikęs dvasininko pareigas, tapdavo gydytoju. Ir kilo, sveiko ligoniai! Sklido gandas, ėjo kalbos — Krikščionių klebonas stebukladaris.

O gal taip ir buvo. Atveždavo daktarų nepagydomus, atgabendavo tolimus kelius, ir jis gal vaistais, gal nuraminimu, gal širdinga paguoda statė juos ant kojų. Šalino vidurių negalavimus, naikino nuo veidų rožes, stiprino po gimdymų pavargusias moteris.

O gandai sklido. Už tai atliaduose prisigrūdavo tiek žmonių, jog visi laukai, kiek užmazydavo akis, knibždėdavo arkliais ir vežimais. Tik garsieji Kryžiaiprie Dusios ežero gal neatsiliko, bet kitose aplinkinėse parapijose tik pusė privažiuodavo. Visi norėjo pamatyti stebukladarį ir jo darbus — naują bažnyčią, salę.

Gi kai pastatytą bažnyčią pa-

P. ŠILEIKIS, O.P.
Ortopėdas, Protezistas
Aparatų-Protezių, Med. bandai, Spec. pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNINIS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadi. 8-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniai 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WA 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel. PRospect 8-1717
Resid. 3241 West 60th Place
Tel. REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniai uždaryta. Antrodieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-605 ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadi. 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WA1brook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktadi. 1-6, trečiadienį uždaryta.
Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225

DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirmad., antr., ketvirt. ir penktadi. 2-9 val. v. Seštadi. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.
Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NEHRŪ IR ENOCHINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

šventė Kristui Karaliui (tada dar labai retai girdėta šventė), žmonės burbeno:
— Išpuola vėlai rudenį. Atlaidai bus menki...
Ne, ir šie atlaidai būdavo gausūs!

Naktys su dokumentais
Kleb. J. Reitelaitis žmonėms buvo kunigas, gydytojas, stebukladaris, inžinierius, darbininkas ir paguodos versmė. Kad jis kartu yra ir istorikas, tur būt, tik dideli rašto vyrai žinojo.

Nuvažiavęs studijuoti ir neišmanydamas, kaip verstis, užėjau pas prof. P. Dovydaitį patarimo. Jis užklauso:
— Iš kokios parapijos?

— Krikščionių.
— Ten kunigas Reitelaitis klebonauja.
— Taip.
— Didelis žmogus, žymus istorikas.

Nustebau. Atrodė, kad stori, ištinusių pirštų rankos, akmenų skeveldros subraižytos, šiam užsiėmimui netinka.
— Tai, taip, — patvirtino prof. Dovydaitis. — Kai parvažiuosi namo, būtinai užėik ir pasveikink.

Nuėjau. Buvo vasaros pradžia, paprasta savaitės diena, jau sutemė. Jį radau sėdintį prie tokios senos rašomosios mašinėlės, jog negalėjau suprasti. (Nukelta į 6 psl.)

Rez. GI 8-0878
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 12-3 v. p. p. Trečiadieniai uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį 11-3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Seštadieniais nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; seštadieniais nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 v. v. val. Trečiadienį ir seštadienį uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiadienį ir seštadienį uždaryta.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 8-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 v. p. p., 6-8 val. vak. Seštadienį 12-4 val. trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRĖNA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakar. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., Seštadienį 11 val. ryto iki 5 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1165
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso PR 8-7778 Rez. PR 6-4732

DR. A. MAGIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antradienį ir penktadienį 1-4. Pirmadienį tik susitarus.

Ofs. HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 8-11 ryto ir 4-8 v. vak. Seštadieniais 1-3 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirmad., antr., ketv. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštadieniais nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-738J
VAL: 1 v. p. p. ir 8 v. r. kasdien, trečiadieniai uždaryta; seštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antradienį, nuo 2-5 popiet, ketvirtadienį, nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 689-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71 Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penkt. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Seštadienį 1-4 v. v. Sekmad. ir trečiadienį uždaryta.
Rez. tel. WA 5-8099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 69th St
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val. Pirm., antr., trečiadienį, penktadienį 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadienį 3-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6197
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmadienį ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Trečiadienį uždaryta.

Tel. GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antradienį, ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir seštadienį 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį, penktadienį uždaryta.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirm. antradienį, penktadienį, 1-4 ir 6-8 v. v.; ketvirtadienį, 6-8 v. v. Seštadienį 10-2 v.

NEMIRTINGUMAS AR PRISIKĖLIMAS IŠ MIRTIES

(Atkelta iš 1 psl.)

yra ir atgimimo iš mirties bruožas. Egipto Izis ir Ozyris yra brolio ir sesers ryšio sudėvinimas, sustiprintas atgimimo idėjos.

Turint prieš akis faktą, kad labai išryškintas mirusiųjų kultas vedė betarpiškai į stabmeldybę, galima suprasti, kodėl žydų tauta, nors buvusi nelaisvėje Egipte ir Babilonijoje, ne tik nieko nepasisavino iš tenyškio mirusiųjų kulto, bet savo šventose knygose visiškai ignoruoja šį klausimą. Kartais ji tiesiog juokiasi iš jo. Štai kaip vienas psalminkas priekaištuoja Dievui, nesulaukdamas savo maldos išklauso: "Argi tu darai stebuklus mirusiems? ar mirusieji kelsis ir šlovins tave? Argi apie tavo gerumą pasakojama kape, apie tavo ištikimybę mirusiųjų buveinėje? Argi tavo stebuklai pasirodo tamsybėse ir tavo malonė užmiršimo žemėje?" (87, 11—13., Skvirecko vertimas).

Šiuos psalmės žodžius mes turėtume suprasti ne taip, lyg kad čia būtų formalus pasisakymas prieš iš numirusių prisikėlimo idėją. Greičiau čia yra egiptietiško pomirtinio gyvenimo supratimo kritika. Kai izraelitai buvo Egipto nelaisvėje, ten valdė 18 dinastija. Cheopso piramidė ir kitos piramidės jau seniai stovėjo tada, kai Juozapas buvo brolių parduotas Egiptan. Pasak E. Voegelin, jau tada piramidės žmogui atrodė ne mažesnė seniena, negu mums atrodė Chartre katedra (Israel and Revelation, 1956, 59 psl.). Visai galimas dalykas, kad žydams tada ir vėliau egiptietiškas pomirtinio gyvenimo optimizmas atrodė per daug naivus ir nepatikimas, kad jie būtų galėję jį pasisavinti kaip patikimą pasaulėžiūrą. Dėl to ir šios psalmės autorius greičiau čia nori išreikšti gyvenimo kape neveiksmingumą.

Mūsų bendralaikis prancūzas filosofas Claude Tresmontant yra atsidėjęs Sen. Testamento tyrinėjimui filosofiniu metodu. Jis nori nustatyti pagrindines sąvokas, kurios vadovavo senovės žydo galvosenai. Savo įdomiose studijose jis prieina išvados, kad kūrmo iš nieko sąvoka, atremta visagaliu Dievu buvo pagrindinė Sen. Testamento

sąvoka. (Biblical Metaphysics, atspausa Cross Currents 232 psl.) Tai yra sąvoka iš esmės priešinga panteistiniam pasaulio išsivystymo supratimui. Kita sąvoka, savo reikšmingumu priilygstanti pasaulio sukūrimo sąvokai, buvo gimimo sąvoka. Ją beaiškindamas, Tresmontant randa būdą pažinti ir žydiškajam pomirtinio gyvenimo supratimui.

"Žmogaus siela, nebūdama dieviškosios substancijos dalimi, nėra iš savęs amžina. Siela yra sukurta. Žmogus yra gimęs. Ir jei jis turi ateiti, jei jis yra pašauktas turėti dalį amžinajame gyvenime, ateinančiame pasaulyje, tai yra Dievo dovana. (Žmogaus) egzistencija priklauso nuo Dievo ne kaip būtina emanacija, bet kaip laisvas ir neužsitarnautas sukūrimas. Nemirtingumo negalima išvesti iš žmogaus esmės. Jei žmogus turi viltį, tai ji yra Dievuje, bet ne žmoguje... Biblijoje mirtis yra niekinama; ji yra pabaisa ir nevilties apraiška" (240 psl.). Taip Tresmontant aptaria Senojo Testamento pažiūrą į mirtį. Iš šios analizės mums aiškėja, kodėl Sen. Testamentas daug nekalba apie mirtį. Tai nereiškia, kad žydų religija neturėjo tikėjimo į pomirtinį gyvenimą. Tai tik reiškia, kad Dievo visagalingumo ir jo artumo žmogui idėja buvo tokia veiksminga, kad ji savyje, jei taip galima išsireikšti, paskandino tokį egzistencinį klausimą, kaip pomirtinis žmogaus gyvenimas.

3. Kristaus inašas pomirtiniam gyvenimui.

Susipažinę su pagrindinėmis pažiūromis į mirtį prieškrikščioniškais laikais, mes prieiname prie Kristaus mirties ir prisikėlimo. Kristui mirtis yra reali. Jis mirties neišgyvena su egiptietiška derliaus ėmimo nuotaka. Jam mirtis yra pabaisa. Tačiau pomirtinis gyvenimas jam taip pat yra realus, negu homeriškos sielos nemirtingumas. Kristaus pomirtinis gyvenimas taip pat nebevyksta ir kape, kaip manė senovės egiptietis. Kristaus kapas pasidaro tuščias.

Kristaus prisikėlimas iš mirties, apst. Pauliaus stipriai pasisavintas ir išryškintas, iš tikrų (Nukelta į 6 psl.)

M. K. Ciurlionis

Peizažas (fluorofortas)

ANTROJI ČIURLIONIŠKOJI FUGA

KAZYS BRADŪNAS

I
Kas pasaka, kas realybė?
Kas gi šviesa, kas tamsa?
Kas akimirka, kas amžinybė?
Kas perlai, o kas rasa?

Viskas — arti ir toli,
Vienumoj ir kontrastuos.
Ir kaip atsakyti gali,
Kur gilumos, o kur brastos,

Kur pasibaigia žmogus,
Ir kur prasideda Dievas?
Kur garuojanti žemė,
Kur debesuotas dangus.
O kur vien kūrybos motyvas?..

II
Kas gali būt realiau,
Kaip mediniai kryžiai prie tako
Ten, kur tu ir kur aš gimiau,
Ten, kur smiltys į viską atsako...

Atsigulk į žolę laukuos,
Paskėsk į peizažo spalvą,
Vien stebėki, kaip vėjai šukuos
Balta debesio galvą.

Ir nieko nebus realiau,
Kaip tavo paries alsavimas,
Ir nieko giliau,
Kaip šilumio čurlenimas...

III
Šią naktį keroja žvaigždynai
Sakom be šaknų,
Mudu, žiburį užsigesinę,
Laukiam ošimo miškų.

Vien tylą...
O tylą, kad net girdim,
Kaip skyla minčių kevalai,
Kaip kalim pakape spindi...
Argi tu taip vėlai

Dabar atsišauktum, Geroji,
Kurios niekada nemačiau?..
Tyla...
Vien žvaigždynai keroja
Į vidurnaktį dar plačiau...

IV

Karaliūnai ieško niekad nerasto,
Žėrinčio po stogų šiaudiniu,
Tokio mažo, tokio paprasto,
Pameso ir pamiršto žyniu.

O jei mudu rasim netikėtai,
Ir pasauly viskas pasikeis,
Jei nubėgsim kaip vaikai paklydėtais
Poringių ir pasakų keliais,

Ar parnešime kažin ką didelio,
Ko viršūnės žvilgsnis nepasieks?
O gal šauksime balsu paklydėlio
Žemėje, kurios neranda nieks...

V

Nuogas palikai prieš visą būtį,
O diena jau vėsta giedama,
Ir akyse ima mlynuoti
Begalinių tolių giluma.

Aš bijau, nebežinodamas ir ko gi,
Vien drebu, tartum rasa lape,
Vien jauči, o pasakyt nemeki,
Krūptelėjęs kalno ramybe...

Tūkstantmečio pilkapiu velėna
Sešėnuoja paukščio lėkimu...
Pašaukkyki man pūkinę piene,
Kol sugrįšiu jūros dvelkimu.

EMIGRANTIŠKOS MINTYS LITERATŪROJE

Rousseau, Mickevičius, Nabokovas ir Montherlandt

PETRAS MELNIKAS

Po šio karo lietuviškų knygų lentynos prisipildė įspūdingom autobiografijom. Jas rašė emigrantai generolai, politikai ir eiliniai piliečiai. Daug jų dar bus parašyta, nes prisiminimai geresnių laikų tėvynėje visuomet kankins emigrantą, ir autobiografija, kaip literatūrinė forma, bus visuomet populiarė ir jos meninė ekspresija bus dažnai regima.

Nuo Homero iki 18 šimt. ši literatūrinė forma nebuvo vartojama. Tik po Jean Jacques Rousseau memuarų "Confessions" atsirado šimtai jos pasekėjų. Rousseau mums, lietuviams emigrantams, yra artimas dar ir dėl kitų priežasčių. Taipgi ir kiti garsūs rašytojai, kaip Dante, Volteras, buvo priversti apiešti jų gimtąjį miestą ar kraštą ir kentėjo sukanđę dantis nuo šio psichologinio smūgio — emigracijos traumas. Tačiau nei vienas iš jų nėra užfiksavęs atvirai gražioj literatūrinėj formoj emigranto ilgesį, nusivylimą ir sunkumus, prisitaikant prie naujos aplinkumos ir svetimų papročių. Rousseau yra pirmas ir šioje srityje.

Emigracijos pirmosios dienos

Štai jo mintys 1728 metais, apleidus gimtąjį miestą Ženevą: "Mano pabėgimas, kai tik aš jį pradėjau, man atrodė malonius. Kaip skirtinga buvo mano dalelė, nuo tos, kurią mano karšta fantazija įsivaizdavo. Štai kokios mintys turėjo kankinti mano lengvabūdišką pasiryžimą: aš, dar jaunas (16 metų), palieku savo kraštą, savo tėvus, savo dar neįmoktą darbą, savo uždarbį ir kažkur toli, toli, toli neišvengiamai atrasiu kančią, neapykantą, vergavimą kitiems ir gal... mirtį..."

Tik laisvės troškulys jį žadina iškelti. "Vien tik laisvės idėja priverė mane pajudėti. Laisvas ir mano paties ponas. Aš tikėjau, kad galėsiu veikti ir pasiekti, ko tik norėsiu".

Pasitikėjimas ir optimizmas persunkęs jo pirmas emigracijos dienas.

"Su pasitikėjimu aš įžengiau į platųjį pasaulį; tikėjau, kad kiekvieną mano žingsnį lydės

šventės, lobiai, nuotykių ir pasirodė man patarnauti draugai; aš tik turėjau pasirodyti". Rousseau, kaip pastebime, ir prieš 200 metų, turėjo ant svars tyklių tas pačias svajones ir tą pačią emigrantišką realybę.

"Perpetuum mobile" ir draugystė

Kelis kartus jis grįžo į savo gimtąją Ženevą, bet turėjo iš ten vėl pasitraukti dėl įvairių jo įsivaizduotų ir tikrų asmeninių priešt. Amžina emigracija, miestų keitimas (Torinas, Lonzana, Lijonas, Paryžius, Bernas, Londonas ir kiti) pakenkė jo charakteriui, palaužė jo nervus, sveikatą ir palengva įkvėpė nepasitikimą net savo artimiausiais emigracijos draugais.

Apie savo klajonių draugus — užsieniečius jis šitaip, gana pesimistiškai atsiliepia:

"Patyrimas mane įtikino, kad draugystė, statoma ant nelygių pagrindu, yra visuomet kenksminga silpnesniam".

Šį "nelygių pagrindą" jis jau tē net ir menkniekiuose ir net tuo laiku, kai po pirmų jo raštų jį kviesdavo apsilankyti Prancūzijos karalius Liudvikas XV, kunigaikščiai ir literatai.

Jo įgimtas švelnus, romantiškas ir atviras charakteris (išsiliejęs iki išpažinties formos jo autobiografijoj), nuoširdumas, mandagumas ir pareigingumas jam emigracijoj ne tik nepadėjo, bet net dalinai tapo priežastimi jo nepasisekimų. Atrodė, jog tik kietas, veržlus ir niekuo nepasitikęs jo draugo vokiečio Grimm charakteris tinka emigrantams. Rousseau, su jo mandagumu ir nesocialiu charakteriu, gal būtų geriau padaręs, pasilikdamas savo namuose Ženevoje?

"Jeigu būčiau pasilikęs namuose..."

Jis šitą galimybę yra taipgi apsvaustęs. Jei liktų namuose, Rousseau sako:

"Aš būčiau išaugęs į gerą krikščionį, gerą pilietį, gerą šeimos tėvą, gerą draugą, gerą darbininką (grafiką) — gerą žmogų visais atžvilgiais. Ši ma kiekvieną mano žingsnį lydės

Ten prie Baltijos

Valerijonas Jakas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Čia, kaip Fresno Californijoje, žmonės gali ramiai vaikščioti gėlėtose aikštėse, pirktis parduotuvėse, ilsėtis kavinėse, sėdėti prie spalvingais lietsargiais pridengtų staliukų, atokiau nuo automobilių srauto. Po aikštės vaikšto, kreipdami į savo apsirėngimą ypatingą dėmesį, formaliai mandagūs švedai. Apie 40% jų šviesiaplaukiai.

Apacioje šio centro yra ir požeminis miestas. Be parduotuvių, ten yra ir požeminių traukinių stotys. Priemiesčių gyventojai gali taisy traukiniais per keliolika minučių atvykti čia, į didmiesčio širdį.

Lanko šį centrą ir turistai. Ieško jie čia garsių pritaikomojo meno gražios išvaizdos kristalo dirbinių, keramikos, kilimų su vikingų raštais, mezginių ir nerūdijančio plieno stalo komplektų. Kai kurie ieško Indonezijos tamsaus medžio tiko baldų, kurie pastaruoju laiku visur pasidarė labai populiarūs. Tik turistams Stockholme nedaug pinigų belieka suvenyrų pirkimui, apmokėjęs Europoje aukščiausiais viešbučių ir pragyvenimo išlaidas. Čia pietūs geresniam restorane gali kainuoti iki 10 dol. Taip pat stebina griežtai suvaržytas alkoholinių gėrimų pardavimas. Čia nėra nei barų, nei tavernų. Tik alus parduodamas kiek laisviau ir jo galima užsisakyti ir šaligatvių kavinėse.

Švedų yra pasirodę ir atominiam karui. Visur mieste pastatytos didžiulės slėp-

tuvės. Dabar jos naudojamos kaip automobilių pastatymo vietos ar gimnastikos salės.

Ir Švedijoje industrializacija, subėgimas į miestus, aukštas ekonominis lygis, diskusijos televizijoje ir spaudoje apie suaugusių hipokratiškumą ir nemoralumą sumažino tėvų ir puritaniškos bažnyčios autoritetą. Tas sutrukdė normalų jaunuolio brendimą ir balansuotą savo vidaus pasaulio intymes-

nį pažinimą. Jaunuolio dvasia be gilumos ir be atramos taško išskydo į platumą ir gerokai pasimetė. Kaip ir kitus miestus, taip pat ir Stockholmą užplūdo tokie nelaimingi, nebalansuoti jaunuoliai su gitaromis, basi, barzdoti, ilgais, sunarpliotais plaukais ir blankiais veidais, lyg kokie priešistoriniai tvariniai. Jie paradoja ir ieško nuotykių miesto centre, prie prabangių parduotuvių ir svarbesniuose parkuose.

Amerikoje, kad ir tokioj Chicagoje, bytnikai turi savo susibūrimo vietas šiaurinėje miesto dalyje, toliau nuo centro ir parkų, o Stockholme jie save iškiša dėmesio centru, tuo tik erzindami praeivius.

Geriau būti be batų raiščių, kaip be knygų

Stockholme knygynai stebina turistą krūvomis angliškų knygų. Be pigių, minkš-

Meniški ir praktiški kristalo gaminiai.

tais viršeliais, yra daug ir su kietais viršeliais. Kaip galima spręsti iš knygų nugarėlių, leidiniai vis mokslo, literatūros, technikos, ekonomijos, meno ir kt. temomis. Daugeliui nuo 1943 m. anglų kalba yra lyg ir antroji jų kalba, nes ji yra privaloma mokyklose. Bet anas susidomėjimas knygomis svetima kalba parodo ir švedų intelekto platumą. Žinoma, nelengva surasti matą, kuriuo galėtume vadovautis, spręsdami apie žmogaus vidinę kultūrą, išsilavinimą, interesus ir jo akiračio platumą. Gal būt, ne visi pritaris, bet vis dėlto manau, kad šiai problemai ypač tinkamas kriterijus yra lektūra. Iš to, ką žmogus skaito, gali pasakyti, kuo jis domisi. Be to, kiekvieno švedo inteligentui namuose yra biblioteka ir lentynos nuo grindų iki lubų yra prikrautos knygų. Dideliam skaitymo pamėgimui taipgi talkina ilgos, tamsios ir šaltos žiemos. Kai žiemą dienos viduryje jau gali čia danguję stebėti žvaigždes, tai nėra malonesnio laiko pralei-

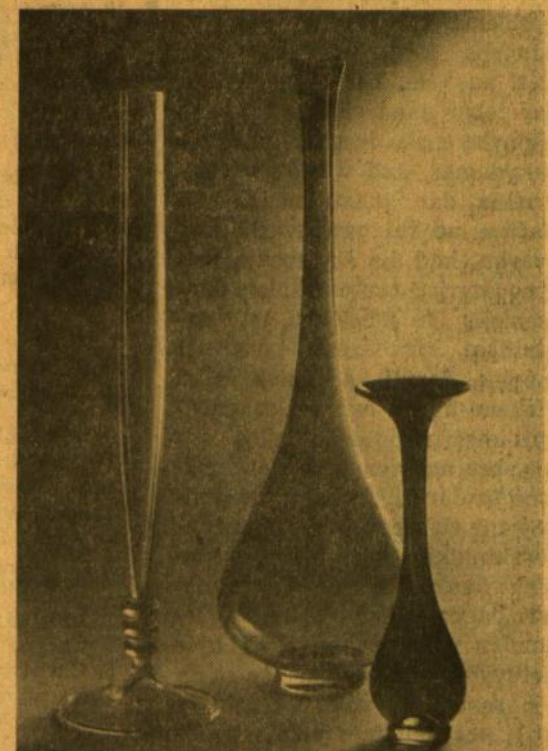
dimo, kaip namų šilumoje skaityti knygą ar laikraštį. Net Švedijoje didelio pasisekimo turį kooperatyvai taipgi prekiauja naujomis ir vartotomis knygomis. Ir švedų meilė knygoms išreiškiama populiariu posakiu: "Geriau būti be batų raiščių, kaip be knygų". O kad taip mes, laisvojo pasaulio lietuviai, pasektume šiuo šviesiųjų švedų pavyzdžiu? Kaip tada čia mūsų literatūra klestėtų! Ir kaip tada mums nereiktų rausti prieš savąją tautą!

Nemažą dėmesį švedai parodo ir savo gausiai spaudai. Tik kažkodėl nuo 1932 m., rinkdami į valdžią socialdemokratų, vis

(Nukelta į 8 psl.)

Su modernintais "Sieno turgus". Kairėje — koncertų salė.

Ivairiaspalvės kristalinės vazos.

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

LITUANISTIKOS DARBAI

Pernai pasirodė Lituanistikos Instituto metraščio, Lituanistikos darbų, pirmoji knyga, kurią A. Mažiulis Draugo priede (1966, nr. 52) jau spėjo gana plačiai parengti, taigi antrą kartą čia apie tai, žinoma, nebetenka plačiau šnekėti. Aš šį kartą noriu paliesti tik vieną kitą dalyką, kuris A. Mažiuliui galėjo neperdaugiau rūpėti.

Visų pirma krinta į akį, kad šis metraščių pasirodo kaip Lituanistikos Instituto organas, bet apie tą Institutą, išskyrus angliškai verstą jo statutą, nei žodžio nepasakyta: atrodo, kad jis, kaip deus ex machina, yra staiga iš dangaus nukritęs. O tuo tarpu jo praeitis siekia daugiau kaip 15 metų: jis 1950 m. dr. P. Joniko rūpesčiu buvo įkurtas Lietuvos Profesorių Dijos Amerikoje. Per tą laiką šis Institutas ne kažką nuveikė (išleido V. Biržiškio Aleksandryną ir kt.), bet dėl to nėra kaltintinas vien buvęs Instituto prezidentas, — dėl to yra kalti visi Instituto nariai, ypač skyrių vedėjai, kurie nei piršto pajudindami nepasirodė prie Instituto veiklos paspartinimo; pvz. vienas toks vedėjas man yra tiesiog pareiškęs, kad jis neduosiąs Institutui spausdinti jokių savo darbų, kol In-to prezidentu būsiąs P. Jonikas. Kad šios rūšies vienšališko nusistatymo bei kaltinimų yra buvę ir daugiau, aiškiai galėjome pastebėti iš buvusio prezidento pranešimo I. Kultūros Kongreso Lituanistinės sekcijos posėdyje.

Iš atskirų metraščio straipsnių man ypač patiko J. Gimbuto "Mažosios Lietuvos krikštų formos". Įdomu, kad krikštai "antkapiniai paminklai" (kryžiniai krikštai, lentiniai plokštiniai krikštai...) daugiausia pažįstami Maž Lietuvoje ir iš dalies V. Zemaitijoje; tai rodo ir kalbiniai šaltiniai. Pati seniausia šio žodžio reikšmė yra ta pati, kaip ir kryžiaus, tik tarp jų yra tas skirtumas, kad krikštai yra žymiai senesni, paskolinti iš sen. gudų, dar prieš įvedant katalikybę Lietuvoje (jo šaltiniai yra tas pat, kaip rusų krest, lenkų chrzest ir kt.), ir dabar daugiausia vartojamas pakitusia reikšme "krikštijimas, baptism, Taufe", o kryžius yra žymiai vėliau atsiradęs iš lenkų kryż. Taigi krikštai "kryžius" priklauso senesnei mūsų tikiybinių terminų grupei (plg. bažnyčia, gavėnia, Kalėdos, kūčios, kūmas, Velykos, verba ir kt.), o kryžius — vėlesnei (plg. mišia, pekla ir kt.).

Kitas įdomus straipsnis yra anglo R. Sealey "Velnias lietuvių tautosakoje". Čia autorius, naudodamasis tik keliais ribotais šaltiniais, ir esmingiau nesigilindamas į lietuviško velnio problemą, tarp ko kito, kaip ir daugelis kitų, mėgina velnią sieti su vėle, bet ta jo sąsąja dar tebėra gana silpna; šią savo silpnę matyti pats autorius, sakydamas, kad vėlės sąvoką "reikia dar toliau nagrinėti". Tačiau ne tai yra svarbu, — svarbu, kad jis šią sąsąją mėgino pagrįsti tautosakiniais duomenimis, ko mūsiškiai tautosakininkai, kiek žinau, nėra net mėginę daryti. Aš savo laikui vienam kitam esu siūlęs parašyti disertaciją apie mūsų velnią, bet nei vienas iš jų neapsiėmė to daryti. Apie tai esu kalbėjęs ir su vienu kitu mūsų tautosakininku, bet nieko nepešiau: sako, nėra užtenkamai medžiagos, kad ką nors išsamiau galėtum parašyti apie lietuviško velnio reikšmės raidą (jo sąsąją su vėle, velioniu ir kt.), nes liaudinės velnio tradicijos, turėdamos bendrai europišką krikščionišką pobūdį, ne-

sančios labai originalios; antra vertus, esą negalima pasitikėti jokių kalbinių dievvardžių (ir pridėkim — velniavardžio) aiškinimu, jei "to nepatvirtina kiti patikimesni šaltiniai" (pvz. tautosaka ir kt.). Vadinasi, jei ko šiuo tarpu iš tautosakos, gyvosios liaudies tradicijos ir kt. negalime patvirtinti, tai čia ne daug ką galį padėti ir kalbiniai tiek senesniųjų, tiek naujųjų laikų, kartais net gana garsių kalbininkų įrodinėjimai arba aiškinimai. Bet čia tuo jau pat tenka pastebėti: o kiek daug, pradėdamas nuo XIX pabaigos ir dar šiais laikais, įvairių tautosakininkų ar tautotyrininkų prisivaiciota visokių niekų, kurių nemažą dalį teko ir kalbininkams atraižioti; pvz. tik ką neseniai vienas tautosakininkas buvo linkęs manyti, kad mūsų velnias tarp ko kito galėtų būti išverstas iš vėlonies. Antra vertus, tiek kalbotyriniai, tiek tautosakiniai išvedžijimai gali būti pateisinami, kiek jie yra paremti įtikinamais, autentiškais duomenimis ir moksliska, logiška tų faktų interpretacija. Jeigu kurios nors vienos srities mokslinės išvados negali būti tuoju patvirtinamos kitos srities duomenimis, tai dar nereikia, kad šios išvados yra iš viso niekam vertos. Yra juo pastebėta, kad pvz. kalbotyriniai būdais kartais galima daug giliau įžvelgti senovę, negu tautosakos ar kitais keliais. Štai kalbininkai (ir dabar vienas kitas tautosakininkas) sako, kad mūsų senovinis velnias (dabartinis velnias) yra sietinas su vėle (arba vėlė) "numirėlio dvasia, geisterhafte Gestalt des Verstorbenen", vėlys "numirėlis", ds. vėliai "numirėlių, negyvėlių šventė, Totenfest", vėlonis "numirėlis", latvių vėli "numirėlių dvasios, Geister der Verstorbenen" ir kt.; prie šio būrio dar priskirtina ir M. Daukšos vėliuoka "velnias". Bet paprastas šių žodžių palyginimas dar aiškiai neparodo, kas juos visus draugėn sieja. Ta sąsąja mums jau daugiau paaiškėja, kai senovinė šaknies

veiksmas laikome ne ką kita kaip "mirti"; plg. tocharų wäl- "mirti", part. act. wās, part. praet. walu, verb. subst. waluwe ir kt., žr. W. Schulze, E. Sieg ir W. Siegling, Tocharische Gram. 1931, p. 471. Toliau tam reikalui nemaža liudininkų randame dar ir germanų kalbose: sen. vok. aukšt. wal "kovos laukas", sen. isl. valr "lavonai karo lauke" ir kt. Pagrindinė germ. "wala- reikšmė yra buvusi "negyvas, miręs" ir gimininga toch. walu "t. p.", waluwe "mirtis" ir kt. Taigi pagal vel- "mirti" mes dabar jau geriau galime suprasti ir vėlė (vėlė) "numirėlio dvasia (dūšia)", ir vėlys, vėlonis "numirėlis, nabašnikas" ir kt. Mūsų velnias (velnias), be abejonės, irgi yra tos pat šaknies vedinys, tik dabartinė jo reikšmė amžių būvyje yra jau gerokai nutolusi nuo pirmųjų; dabar tik iš dalies ją begalime sieti su "mirtimi". Bet reikia tikėtis, kad netrukus ateity, remiantis tiek įvairiais kalbiniais duomenimis, tiek kitų artimų sričių (religijos bei kultūros istorijos, tautosakos ir kt.) liudijimais, galės būti ir šis dalykas reikiamai išaiškintas.

Daugiau aktualesnių dalykų, išskyrus specialų strukturalistinį W. R. Schmalstiego straipsnį, "Lituanistikos darbuose" beveik

ir nėra. V. Maciūnas pasakoja, kaip jis ieškojo naujų A. Strazdo biografijos šaltinių, kurie savo laiku jau anksčiau buvo paskelbti Aiduose. K. Avizonis dėsto savo pastabas dėl J. Jakšto Lituanistikos Instituto suvažiavime skaitytos paskaitos, kuri per "nesusipratimą" (t. y. dėl tam tikro sąsphyrio) pateko ne į "Lituanistikos darbus", bet į Aidus. Platus nekrologų skyrius atrodo beveik vietoj, bet jį dalis galėtų geriau tiktai laikraščiams, ne liuanistinį tyrimų žurnalui. Iš dalies yra įdomios A. Mažiulio recenzinės pastabos dėl 1964 m. Vilniuje pasirodžiusių "Lietuvių etnografijos bruožų", kur jis sumini nemažą tikrą lietuviškų etnografinių pavadinimų, kurių vietoj recenzuojamos knygos autoriai apsieičia vartojami svetimų žodžių arba net grubių skolinių. Pagaliau daugiau kaip ketvirtą dalį visos knygos užima žinomo slapuko B. Jonaičio "Bibliographia baltica", kuri pačiai lituanistikai yra abejotinos vertės, nes 1. baltų sąvoka čia vartojama geopolitinė prasme (t. y. ji apima ne tikruosius etninius baltus, lietuvius, latvius ir kt., bet iš dalies ir estus), 2. minima nemaža dalykų, kurie su lituanistika mažą ką bendro turi, pvz. pramonė ir kt., ir

3. pati bibliografija yra nepilna, sudaryta tik apbraižomis. Baigiant šias pastabas, tenka trumpai dar prisiminti ir neseniai vykusį smarkoką ginčą dėl tos pačios lituanistikos, kuri eina sudaromąja paties Instituto ir jo Darbų pavadinimo dalimi. Čia Instituto prezidentas karštai įrodinėjo, kad žodis lituanistika esąs nevykęs lietuvių kalbininkų padaras, kurio esą negalima net padoriai ir į anglų kalbą išversti; bet į tai jam pakartotinai buvo atsakyta, kad šis terminas yra visai gerai sudarytas ir mums didžiai reikalingas, jau turi kelių dešimtmečių gražias tradicijas (jis ir dabar Lietuvoje tebevartojamas), ir todėl jis turi būti paliktas ramybėje. Po šių pokalbių atrodė, kad visas šis reikalas tuo ir bus baigtas; bet man neseniai vienas kitas pasakojo, kad vis dėlto ir toliau neatsisakoma minties kaip nors atsikratyti lituanistikos, ir tam reikalui, sako, net galvojama pakeisti patį Instituto statutą. Ar taip iš tikrųjų bus, aš tuo tarpu nežinau; bet kad taip ar

K. Zoromskis

Pasaka

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

vel- reikšmė laikome ne ką kita kaip "mirti"; plg. tocharų wäl- "mirti", part. act. wās, part. praet. walu, verb. subst. waluwe ir kt., žr. W. Schulze, E. Sieg ir W. Siegling, Tocharische Gram. 1931, p. 471. Toliau tam reikalui nemaža liudininkų randame dar ir germanų kalbose: sen. vok. aukšt. wal "kovos laukas", sen. isl. valr "lavonai karo lauke" ir kt. Pagrindinė germ. "wala- reikšmė yra buvusi "negyvas, miręs" ir gimininga toch. walu "t. p.", waluwe "mirtis" ir kt. Taigi pagal vel- "mirti" mes dabar jau geriau galime suprasti ir vėlė (vėlė) "numirėlio dvasia (dūšia)", ir vėlys, vėlonis "numirėlis, nabašnikas" ir kt. Mūsų velnias (velnias), be abejonės, irgi yra tos pat šaknies vedinys, tik dabartinė jo reikšmė amžių būvyje yra jau gerokai nutolusi nuo pirmųjų; dabar tik iš dalies ją begalime sieti su "mirtimi". Bet reikia tikėtis, kad netrukus ateity, remiantis tiek įvairiais kalbiniais duomenimis, tiek kitų artimų sričių (religijos bei kultūros istorijos, tautosakos ir kt.) liudijimais, galės būti ir šis dalykas reikiamai išaiškintas.

Daugiau aktualesnių dalykų, išskyrus specialų strukturalistinį W. R. Schmalstiego straipsnį, "Lituanistikos darbuose" beveik

ir nėra. V. Maciūnas pasakoja, kaip jis ieškojo naujų A. Strazdo biografijos šaltinių, kurie savo laiku jau anksčiau buvo paskelbti Aiduose. K. Avizonis dėsto savo pastabas dėl J. Jakšto Lituanistikos Instituto suvažiavime skaitytos paskaitos, kuri per "nesusipratimą" (t. y. dėl tam tikro sąsphyrio) pateko ne į "Lituanistikos darbus", bet į Aidus. Platus nekrologų skyrius atrodo beveik vietoj, bet jį dalis galėtų geriau tiktai laikraščiams, ne liuanistinį tyrimų žurnalui. Iš dalies yra įdomios A. Mažiulio recenzinės pastabos dėl 1964 m. Vilniuje pasirodžiusių "Lietuvių etnografijos bruožų", kur jis sumini nemažą tikrą lietuviškų etnografinių pavadinimų, kurių vietoj recenzuojamos knygos autoriai apsieičia vartojami svetimų žodžių arba net grubių skolinių. Pagaliau daugiau kaip ketvirtą dalį visos knygos užima žinomo slapuko B. Jonaičio "Bibliographia baltica", kuri pačiai lituanistikai yra abejotinos vertės, nes 1. baltų sąvoka čia vartojama geopolitinė prasme (t. y. ji apima ne tikruosius etninius baltus, lietuvius, latvius ir kt., bet iš dalies ir estus), 2. minima nemaža dalykų, kurie su lituanistika mažą ką bendro turi, pvz. pramonė ir kt., ir

3. pati bibliografija yra nepilna, sudaryta tik apbraižomis. Baigiant šias pastabas, tenka trumpai dar prisiminti ir neseniai vykusį smarkoką ginčą dėl tos pačios lituanistikos, kuri eina sudaromąja paties Instituto ir jo Darbų pavadinimo dalimi. Čia Instituto prezidentas karštai įrodinėjo, kad žodis lituanistika esąs nevykęs lietuvių kalbininkų padaras, kurio esą negalima net padoriai ir į anglų kalbą išversti; bet į tai jam pakartotinai buvo atsakyta, kad šis terminas yra visai gerai sudarytas ir mums didžiai reikalingas, jau turi kelių dešimtmečių gražias tradicijas (jis ir dabar Lietuvoje tebevartojamas), ir todėl jis turi būti paliktas ramybėje. Po šių pokalbių atrodė, kad visas šis reikalas tuo ir bus baigtas; bet man neseniai vienas kitas pasakojo, kad vis dėlto ir toliau neatsisakoma minties kaip nors atsikratyti lituanistikos, ir tam reikalui, sako, net galvojama pakeisti patį Instituto statutą. Ar taip iš tikrųjų bus, aš tuo tarpu nežinau; bet kad taip ar

ir nėra. V. Maciūnas pasakoja, kaip jis ieškojo naujų A. Strazdo biografijos šaltinių, kurie savo laiku jau anksčiau buvo paskelbti Aiduose. K. Avizonis dėsto savo pastabas dėl J. Jakšto Lituanistikos Instituto suvažiavime skaitytos paskaitos, kuri per "nesusipratimą" (t. y. dėl tam tikro sąsphyrio) pateko ne į "Lituanistikos darbus", bet į Aidus. Platus nekrologų skyrius atrodo beveik vietoj, bet jį dalis galėtų geriau tiktai laikraščiams, ne liuanistinį tyrimų žurnalui. Iš dalies yra įdomios A. Mažiulio recenzinės pastabos dėl 1964 m. Vilniuje pasirodžiusių "Lietuvių etnografijos bruožų", kur jis sumini nemažą tikrą lietuviškų etnografinių pavadinimų, kurių vietoj recenzuojamos knygos autoriai apsieičia vartojami svetimų žodžių arba net grubių skolinių. Pagaliau daugiau kaip ketvirtą dalį visos knygos užima žinomo slapuko B. Jonaičio "Bibliographia baltica", kuri pačiai lituanistikai yra abejotinos vertės, nes 1. baltų sąvoka čia vartojama geopolitinė prasme (t. y. ji apima ne tikruosius etninius baltus, lietuvius, latvius ir kt., bet iš dalies ir estus), 2. minima nemaža dalykų, kurie su lituanistika mažą ką bendro turi, pvz. pramonė ir kt., ir

panašiai gali būti, rodo jau tas faktas, kad pastaruju laiku paskubomis, net nelaukiant sekančio suvažiavimo, visiems nariams jau išsiuntinėtą paties prezidento sugalvotas, bet prezidiumo vardu pasirašytas projektuojamas statuto vieno paragrafo papildymas, kuris iš dalies galės sudaryti tam tikro kartelio ne tik patiems lietuviams liuanistams, bet ir kita-taučiams arba kitų valstybių piliečiams, kurie yra arba gali būti Lituanistikos Instituto nariai; be to, tai gali duoti progos ir kitokiam nereikalingam raugui užraugti. Būtų gerai, kad Institutas, būdamas gryna mokslinė institucija, viską darytų, kad daugiau būtų lituanistinio susiklausymo, pakantumo ir atodairumo pačių narių tar-

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

MOVING
SERENAS perkausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna aprauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

TELEVIZIJAS:
paprastai ir spalvotais nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir daly. Pasitraukite apie naujas.

J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

A. ABALL ROOFING CO.
Istegta prieš 49 metus.
Dengiamo visų rūšių stogus Taisome arba dedame naujus kaminius, plonas, antskaminius vamzdžius. Darome iš lauko. Taisome mūrą — "tuok-painting". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.

LA 1-6047 arba RO 2-8778
Skambinkite bet kurio laiku.
Apskaičiavimai nemokamai

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apraustas perkaustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

panašiai gali būti, rodo jau tas faktas, kad pastaruju laiku paskubomis, net nelaukiant sekančio suvažiavimo, visiems nariams jau išsiuntinėtą paties prezidento sugalvotas, bet prezidiumo vardu pasirašytas projektuojamas statuto vieno paragrafo papildymas, kuris iš dalies galės sudaryti tam tikro kartelio ne tik patiems lietuviams liuanistams, bet ir kita-taučiams arba kitų valstybių piliečiams, kurie yra arba gali būti Lituanistikos Instituto nariai; be to, tai gali duoti progos ir kitokiam nereikalingam raugui užraugti. Būtų gerai, kad Institutas, būdamas gryna mokslinė institucija, viską darytų, kad daugiau būtų lituanistinio susiklausymo, pakantumo ir atodairumo pačių narių tar-

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS — VARTOJAMU TAISYMAS
GREITAS patar navimas — GARANTIJA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST, CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SA-TOM.
4³/₄ On savings accounts
5¹/₄ on investment bonus
NUO SAUSIO MEN. I d., 1967
Sąskaitos apraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI
ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

4³/₄ METAMS VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apraustos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apraustos iki \$15,000.00

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutapysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereiškia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi.)

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime
JOHN PAKEL, Sc., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY 12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.— 12:00 P.M.

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots to members.
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

KAI RAMYBĖ NUGALI AUDRĄ

Ispūdžiai iš dail. K. Žoromskio parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

K. PRIEŠPYLIS

Stebint dabarties tapybą amerikiečių galerijose ir lankant mūsų dailininkų modernistų parodas, ne vienam gali kilti įspūdis, kad šiandieninio meno vienas iš gana būdingų bruožų yra jo audringumas. Audringumas spalvose, kompozicijoje, temose, tapybos technikoje ir pan. Įspūdį gali sustiprinti audringieji A. Galdiko, R. Viesulo, J. Bagdono ar ir dabar iš Australijos atvežti Leono Urbono darbai. Vėjų ir geroko spalvų ištaršymo apščiui rastume ir paties K. Žoromskio ankstesnės drobės.

Tačiau klystume, jei tą audringumą laikytume tiesiog dabarties meno taisykle. Savojo laiko kūdikiu lygiai gali būti ir audringasis ir ramybės alsuojantis paveikslas. Ir vieno ir antro gerumas pareina ne nuo vienkio ar kitokio jo pobūdžio, bet nuo paties dailiniko talento, pajėgumo autentiškai išsakyti, o jau nesvarbu ar garsiai ar tyliai. Sakysim, niekas neabejojama mūsų mūšio Vytauto O. Virkau talentu ir jo modernumu, tačiau kokia, tiesiog povandeninė ramybės dvelkia visa eilė jo ryškiųjų drobių.

Atrodo, kad ir Kazimieras Žoromskis su šia pastarąja savo paroda įžengia į ramų, mažiau šaukiantį, o daugiau mąstantį savo kūrybos periodą. Tiesa, ir šioje parodoje dar matome vieną kitą paveikslą, primenantį ankstesnius jo darbus. Į tokią grupę dar galėtume įskaičiuoti: Pakrantėje (nr. 14), Vėtra (nr. 9), Laivas sudužo (nr. 17) ir dar keletą kitų panašių. Visi jie savo užmoju ir tapybinio atlikimu yra taipgi neblogi. Tačiau šį kartą mus jie mažiau domina, ir plačiau čia apie juos nekalbėsime, juo labiau, kad šio pobūdžio K. Žoromskio tapyba mūsų spaudoje jau anksčiau ne kartą buvo analizuota.

Šiandien mūsų dėmesį labiau pritraia tie ramieji, maštytiniai K. Žoromskio darbai, kurių visai eilei yra labai būdingas sod-

rus gelsvas koloritas, sakytume, kone rembrantiškas koloritas, lyg atklydęs į čia iš senųjų meistrų portretų, iš jų tamsoje šviečiančių veidų.

Ir tikrai reikia nemažo įgudimo ir kūrybinės ugnies iš tokio, kone vienspalvio paveikslų padaryti akį patraukiančią ir susimąstytį verčiančią drobę. O gero rezultato dailininkas tokiuose paveiksluose pasiekia neatsitiktinai kompozicijos plane, gerai išbalansuotose plokštumėse formose arba plačių dėmių su kone aukskališku kruopštumu išbaigtose, smulkiose detalėse. Pvz. šitokį, kone Čiurlionio "Jūros sonatos" grafinį detalių išbaigimą primena ir vienas iš parodoje būdingųjų šios rūšies darbų "Vėlai rudeni" (nr. 22).

Nepasakytume, kad K. Žoromskio pastarųjų tapybų ramybė yra statiška. Tik judesys ir formų augimas šį kartą ne tiek akimi pastebimas, kiek mintimi pajaučiamas. Tai toks judesys, kurį randame laisvoje nesutekintose gamtoje. Štai, sakysim, paveikslas "Preludus" (nr. 6). Jame tarsi iš rudo branduolio, tarsi iš sėklos auga visa šviesioji šios kompozicijos forma. Čia pat ir "Pasaka" (nr. 5), lyg ir "Preludo" tęsinys, lyg ir diptiko antroji dalis, kur pirmą pradžios formos vešiai kopija švieson, buvusį branduolį paversdamos aukštyn pakylančiu žiedu. Kitur vėl, kaip paveiksle "Laikas daro savo" (nr. 32), seno nykimo ir naujo gimimo slinktis lyg ir susitinka ant gyvybės ir mirties ribos ir jau ne-lyngva užčiuopti, kur pabaiga, o kur pradžia. O gal čia iš viso šios dvi sąvokos nebeegzistuoja? Gal čia jos abidvi ištirpa nesibalgiančiame Būties turinyje...

Tačiau čia akcentuodami sodraus, geltono kolorito naujausius K. Žoromskio darbus, visai nenorime sudaryti įspūdžio, kad dailininkas šį kartą nėra spalvingas. Anaipol. Spalvingumo

K. Žoromskis Laikas daro savo Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

netruksta visoje eilėje patių naujųjų paveikslų. Tik spalvos (ruda, juoda, raudona, mėlyna) šį kartą taigai yra lyg ir prigesintos, lyg ir atvėsusios, neskaudinanti akies savo aštrumu, o maloniai glostanti ramiu savo gilumu. Ryškiausias šio apibūdinimo pavyzdys galėtų būti nemažo formato, mėlynų plotų drobė, pavadinta "Šiaurėje" (nr. 33). Vėsuma ir nostalgikas, šiaurietiškas ilgesys dvelkia iš paveikslų į žiūrą. Tai lyg Peer Gynto suitos melodija, nuaidinti ir nutylanti melsvoje fiordų tolybėje.

Aplamai, "ramusis" Žoromskis šį kartą meno bičiuliams pateikė ne vieną gero brandumo

paveikslą, įrodantį, kad modernus menas net abstraktinėse savo formose nėra vien tik pasitaškymas spalvomis, bet sunkaus darbo ir talento įtemptų pastangų kūrybinis rezultatas.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienio ir sekmadienio nuo 8.30 iki 9.30 val. ryto. Vakarais pirmadienio ir val. vak.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlOCK 4-2413
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

EMIGRANTIŠKOS MINTYS LITERATŪROJE

(Atkelta iš 3 psl.)

no padėtis gyvenime man patiktų ir gal dėl jos būčiau net išdidus. Taip praleidęs savo paprastą gyvenimą, ramų ir niekam nežinomą, aš būčiau taktiškai miręs savos šeimos būrelyje".

Savaime suprantama, tokiu atveju jis nebūtų pagarsėjęs. Ir jis būtų visų greit pamirštas. Gal tik jo namiškiai po mirties karts nuo karto jį maloniai prisimintų.

Šios mintys, kad ir negausios, apima pagrindinius emigracijos klausimus ir jos neišvengiamas problemas. Kas mums ypatingai vertinga, tai šio 18 šmt. emigranto atvirumas, realistiškas samprotavimas ir jo meniška autobiografinė forma.

Emigracija literatūroje

Literatūros istorija tikrai praturtėtų, jei Dantės laikais autobiografijos forma būtų buvusi žinoma ir šis poezijos genijus būtų pats turtinga literatūrinė forma pasipasakojęs apie savo ištrėmimą iš Florencijos. Jo "Dieviškoji komedija" yra pilna Florencijos asmenybių, bet ten trūksta paties Dantės — treptinio minčių. Tik mūsų poeto A. Mickevičiaus "Pono Tado" žangoje poezijos formoje sutinkame tokį atvirą, nors trumpą emigrantiškos traumos išsakyimą. 26 metų amžiaus Mickevičius turėjo apiešti savo kraštą dėl politinių priežasčių. Likusią

savo gyvenimo dalį "perpetuum mobile" dvasios stumiamas jis praleido Italijoje, Šveicarijoje ir Prancūzijoje, kur jis rašė, mokė ir visuomet planavo savo tautos išlaisvinimą.

Yra stebėtina, kad Nabokovas, savo pagrindinei temai pasirinkęs emigraciją iš Rusijos ("The Gift", "The Defence" ir kt.), nevertėjo emigrantiško liūdesio ir išdidumo minčių. Tai yra retas reiškinys. Originalus jis yra ir tuo, kad gana šalta ir be jokio susijaudinimo traktuoja ir savo rašymą "mirštančia kalba" (rusiškai) ir "mirštančiai publikai" (rusų emigrantų laikraščiuose). Tik po jo sėkmingų anglų kalba rašytų knygų, šios "mirštančia kalba" ir "mirštančiai publikai" rašytos knygos išvydo platų pasaulį...

XX šmt. kova prieš ir už komunizmą yra šaltai traktuojama H. De Montherlandt romane "Chaos ir naktis", kur emigranto personažas yra anarchistas, pabėgęs į Paryžių po pralaimėto karo prieš Franko Ispaniją. Pasenęs, savo nelaimingumą Paryžiuje jis šitaip sau pateisindavo: "Jo kraštas yra taip pat nelaimingas. Taigi jo liūdesys yra kilnus. Bet, jei jo kraštas yra laimingas, tai jo liūdesys Paryžiuje yra tik pralaimėjusio liūdesys". Grįžęs į Ispaniją, jis areštuojamas Madride... po jo mirties...

Emigracijos tema yra įdomi, nes gyvenime reta. Ji yra da-

vusi įkvėpimo daugeliui rašytojų. Emigracijos siela ir atviri autobiografiniai bruožai sutinkami Bunino ir kitų caristinės Rusijos emigrantų raštuose. O Nabokovo prieškariniai emigrantiški raštai, kai kurių kritikų manymu, yra verti net Nobelio premijos.

• Popiežius apie menus. Popiežius Paulius VI-sis, priimdamas neseniai Italijos vyskupijų liturgijos ir krikščioniškojo meno komisijų atstovus, susirinkusiems Romoje į studijų dienas, pabrėžė, kad "visuotinio Bažnyčios susirinkimo pradėtasis liturginis atsinaujinimas reikalauja artimesnio visų meno šakų specialistų bendradarbiavimo... Liturginės apeigos — pabrėžė Popiežius — tarnaudamos Aukščiausiojo garbei, reikalauja aukščiausio tobulumo... Šventasis menas čia atneša savo gražiausias dovanas, kurios regiamomis formomis išreiškia dvasines ir antgamines vertybes...

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims "Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlOCK 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

DEKORAVIMAS IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai visomil
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

TV, Radio, Stereos, Air-Conditioners
BANGA
Pardavimas ir taisymas
2649 West 63rd St., Tel. 434-0421
P. Rudėnas K. Simulius

RADIO PROGRAMA
Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujoje Anglijoje, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmdieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų. Perduodama: vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdritės pasaka. Programą veda — Steponas J. Minkus. Biznio reikalus kreipkitės į Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass., Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir "Draugas".

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampas 58th Street
Telefonas — PRespect 8-9533

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiskai uždėdam naujus ir taloms senas. Pinais apdraudę. Darbas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilų, gyvybės, sveikatos ir biznio Patogios išmokėjimo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING
A. VILIMAS
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų
3415 So. Lituania Avenue
Tel. FRontier 6-1882

Earn More at Standard Federal

5 1/4% **4 3/4%**

1 Year Savings Certificate

New at Standard Federal! Requires \$10,000 minimum investment.

Passbook Savings

Earnings paid and compounded four times a year. No minimum. No time requirements. Additions can be made in any amount.

New Higher Insurance Limit

Certificates and Passbook accounts now insured to \$15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U.S. Government.

ASSETS \$105,000,000 RESERVES \$10,000,000

Passbook savings in by the 10th of the month earn from the 1st.

Chicagoland's Strongest

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone: VI 7-1141

HOURS
Mon., Thurs. 9-8 / Tues., Fri. 9-4
Sat. 9-12 / Wed. Closed

Restoranas Neringa

LIETUVIŠKI IR AMERIKONIŠKI VALGIAI

2632 West 71st St.,
Telef. — 778-9359

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9 v. r. iki 8 v. v.
sav. Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguiar

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patį žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkst. šalies klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK, N. Y. — 39 — 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 1st Avenue EV 4-4852
- BROOKLYN 7, N. Y. — 400 Sutter Avenue DI 5-6808
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1747
- SOUTH BOSTON, MASS., 327 W. Broadway, Tel. AN 8-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TI 6-2677
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6066
- CHICAGO 5, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 18, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7500 Michigan Avenue VI 1-5357
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GT 8-2250
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campus GL 7-1575
- HARTFORD, 14, Conn. — 300 Franklin Ave. Tel. 233-8030 Ir 246-0217
- IRVINGTON 14, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 23 14th Avenue RI 3-0110
- LOS ANGELES 22, Calif. — 900 So. Atlantic Blvd. AN 1-2997
- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 14th Street PO 3-8549
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue HI 1-1777
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 3-1111
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 1-4611
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6888
- PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St. PO 3-4818
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 J. Garson Street HI 1-2753
- SAN FRANCISCO, Calif. — 207 — Market Street FI 6-1177
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street PI 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 109 Millbury Street SW 8-2868

LEGENDARINĖ TIKROVĖ

(Atkelta iš 2 psl.)

ti, ką su ja galima nuveikti. Šiuo metu, kai lauke krapštytis jau negalima, kleb. Reitelaitis iš darbininko buvo tapęs istoriku. Ir taip kasnakt, Krikščionių ramybėje, prie menko žiburio sėdint.

Nuvedė mane į rūsius po naują salę, dėl kurių, ją statant, žmonės kraipė galvas, neišmanydami, kam jie reikalingi. Gi ten gulėjo krūvos dokumentų, surinktu iš aplinkinių parapijų, vyskupijų ir kitų jam prieinamų šaltinių. Buvo kelios knygos lentynos, kurių viena ir medicininai skirta.

Pirmosios okupacijos metu ir mūsų apylinkėje atsirado keli raudoni galdžiai. Vienas jų net Alytaus milicijos vadu tapo. Už metų, atėjus antram okupantui, kleb. Reitelaitis juos uždarė šalia istorinių dokumentų rūsiuose. Kai atvažiavo vokiečiai ieškoti, pasakė:

— Taip, pas mane yra. Bet neduosiu. Nieko čia daug nepridarė.

Palaikė ten, pamaitino kelias savaites. Praėjus įkarščiui, išleido. Vienas jų, nespėjęs kleb. Reitelaitis rūsį įsiraugyti, Seirijose buvo sušaudytas pirmųjų vokiečių dalinių.

Atrodo, kad paisydami didelės jam žmonių rodomos pagarbos, bolševikai jo sunkiai nevargino ir trečiosios okupacijos metu, nors Krikščionių apylinkėje siautėjo didelės partizanų kovos su sribais. Baigdami pradžios mokyklą, išėjome aštuoni berniukai. Iš jų trys žuvo, vienas dingo be žinios, trys atsidūrė Sibire. Ir vis partizaninių veiksmų pasekmės prie Krikščionių.

O kai ši asmenybė mirė, "Literatūroje ir mene" (1966 m., gruodžio mėn., 24 d., nr. 51) buvo paskelbta:

"Š. m. lapkričio 30 d. Krikščionyse (Lazdijų raj.) mirė istorikas - kraštotyrininkas Jonas Reitelaitis (g. 1884 m.), kelias dešimties monografijų apie pietų Lietuvos vietoves autorius. Gudelių, Veisiejų, Leipalingio monografijos, Liškiavos miesto istorija buvo išspausdintos periodiniuose leidiniuose. Kitų monografijų (apie Seirijus, Merkinę, Kirsną, Būdvių, Gražiškius ir kt. vietoves) liko rank-

raščiai. J. Reitelaitis taip pat paliko vertingų privilegijų (XVI a.), dvarų inventorių, Lietuvos metrikos ištraukų rinkinį".

Nei žodžio, kad J. Reitelaitis buvo kunigas, savo darbu pastatęs bažnyčią, salę, įkūręs dvi krautuvėles, gydęs, mokes moteris megzti ir siuvinėti.

Zmogus

Pilnas ir mažokas, gal 5'5" ar 5'6" ūgio, einant kiek į šonus kryptuojas, apvalaus veido ir pūslėmis nusėtą rankų kleb. J. Reitelaitis jį pažinusių atmintyje liks šventuoju. Nepamirš Krikščionių, Gudonių, Šlapikų, Ončiškių, Juozapavičių, Dubravų, Bucinciškės, Vozbūčių, Roičių ir Seiriojų kaimai. Jo niekas nematė supykusio ar net susiginčijusio. Veide pasirodydavo vien menkas, neskausmingas rūpestis dideliais darbais, kurio buvo užsiėmęs Krikščionyse, arba nieko nesakęs šypnelis. Paprastumas, kuklumas, nuneito gyvenimo kelias jį darė pilku kaimiečiu, ir niekas, vai niekas, matęs jį prie statybų prakaituojantį, negalėjo pagalvoti, kad naktimis šis žmogus po istorinius dokumentus knisasi.

Kalėdų laikotarpiu, baigęs lankyti gretimą ir mūsų kaimus, dieną užbaigdavo mano tėvų namuose. Buvau gal aštuonerių, kai vakarienės metu, įsibėgėjęs paprastuokiam pokalbiams, tėvas atsargiai užklauso:

— Kaip atsitiko, klebonėli, kad į kunigus išėjote?

Kun. Reitelaitis juokaudamas atsakė:

— Pažiūrėju į veidrodį, gi negražas, kaip galvijai, tad ir patraukiau seminarijon. Suaugę nusijuokė, o aš visą vakarą stebėjau ir nesupratau: jis man buvo labai gražas. Tik vėliau susigaudžiau, kai brandesni metai leido galvoti: šis pasakymas kaimo žmonėms buvo suprantamesnis, už aiškinią apie apaštalavimą, vynuogyną, Dievo avelę.

O kleb. J. Reitelaitis buvo apaštalas, meilė, ramybė, paguoda darbo išvargintiems žmonėms nešęs paprastumu ir triūsu. Istoriniai darbai paliko jo vardą, o nuostabiu uolumu ir sugebėjimu atliktos kunigo pareigos pažinusių akyse jį apgaubė šventumo skraiste.

K. Zoromskis Traukinys prie semaforo Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

NEMIRTINGUMAS AR PRISIKĖLIMAS IŠ MIRTIES

(Atkelta iš 3 psl.)

Jų yra kartinis krikščioniškos pasaulėžiūros akmuo. Nekalbant jau apie visą pomirtinio gyvenimo teologiją, kuri žada žmogui amžiną laimę su Dievu Danguje, čia išryškėjo pora dalykų, kurie anksčiau buvo žmonijos tik daugiau ar mažiau nujausti.

Visų pirma čia paaiškėjo ta neįtikimai nuostabi tiesa, kad žmogus po mirties turės pilną žmogiškąjį gyvenimą, t. y. su kūnu. Kita tiesa, kuri čia įgavo didesnio tikrumo, yra ta, kad kūnui mirstant, žmogaus siela nemiršta.

Abi šias tiesas tautos nujautė ir savo nujautimus išreiškė papročiuose ir moksluose. Tačiau ir to nujautimo turinys buvo silpnas ir išraiškos prie-

monės netobulos. Kad žmonija nebuvo abejinga kūno likimui po mirties, liudija tūkstantmetės tradicijos tiek Egipte, tiek megalitinėje kultūroje apskritai. Tik jos neįstengė suvokti kūno gyvenimo kitur kaip kape. Dėl to jos statė kapus, daug tvirtesnius negu savo gyvenamuosius namus, ir mirusiųjų buveinę aprūpindavo ginklais bei nuolatiniu maisto tiekimu aukų formoje. Tačiau nepaisant šios tvirtos kultūrinės tradicijos, kiekvienas jautė, kad kapas nėra tobula žmogaus kūno likimo išsprendimo būdas. Kristus j tai davė atsakymą, atsikeldamas iš kape.

Gal kiek geriau buvo prieš-

MOVING

perkausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

CHICAGOS PONIS IR PANELES.

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulį garsus metodus vartojamas, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kakta, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėtį, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj šikambinkit DE 2-6631 ir pasiskalbinkite.

Elektrologistė — **JANINA POCS**, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

krikščioniškais laikais su sielos nemirtingumu. Tiek moteriškos teisės žemdirbiškos kultūros, tiek vyriškos teisės gyvulių auginytojų kultūros buvo tikros, kad žmogui ne viskas miršta. Tačiau kiek realus ir kiek individualus yra šis išlikimas, nebuvo aišku. Kad žmogui nereikia pasakėti nebūtyje iki kūno prisikėlimo, bet kad jis gali tęsti asmeninį gyvenimą amžinybėje tuoj po mirties, liudija Kristaus žodžiai, pasakyti ant kryžiaus latrui: "Dar šiandien būsi su manim rojuje".

Krikščioniška dvasios nemirtingumo tiesa rado gerą atgarsį graikiškoje šviesuomenėje. Bažnyčios tėvai užsikabino už graikų turėtos sielos sampratos ir Kristaus amžinojo gyvenimo mokslą šiuo pagrindu lengvai paskleidė žmonijoje. Ne taip

lengvai ėjosi su kūno prisikėlimo tiesa. Graikų filosofai šios tiesos visiškai nesugebėjo priimti. Kai apašt. Paulius jiems pradėjo apie tai kalbėti, jie paprasė tą klausimą atidėti kitam kartui (Apd. 17, 32). Tiesa, šiandien ši tiesa Bažnyčioje yra tvirtai atstovaujama, tačiau

praktiškai tikinčiųjų galvosenoje ji yra apsupta abejonės šešėliu. Jeigu mes šiandien padarytume žmonių apklausinėjimą, ar jie tiki į kūno iš mirusių prisikėlimą, mes, tur būt, gautume labai didelį nuosimtį neigiamų atsakymų.

(Bus daugiau)

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir - JUOZAS BARTKUS, Savininkai

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Grubauskas
Executive Secretary

4³/₄% **5¹/₄%**

DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS

LONG TERM BONUS SAVINGS ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-6; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmadienį ir ketvirt. 9-9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4³/₄% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendi mokami kas mėn. 31 d.

ANTAD. ir PENKTI VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. r. Trečiad. uždaryta

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETOS \$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto

Amerikiečiai apie Leono Urbono tapybą

Svečio iš Australijos dail. **Leono Urbono** kūryba, po sėkmingų parodų Chicagoje ir New Yorke, atkreipia į save vis didėjančių lietuvių ir amerikiečių dėmesį. Šiuo metu dail. Urbono tapybos darbų paroda vyksta (nuo vasario 5 iki kovo 4) Clevelande, Gallery International patalpose (13218 Superior at Euclid Ave.). Clevelande leidžiamas žurnalas "Fine Arts" paskelbė savo numeryje ta praga įsidėję dviejų L. Urbono paveikslų nuotraukas, kartu duodamas ir kai kurių parodoje išstatytų darbų įdomią analizę, kurią parašė žinoma meno kritikė, redaktorė ir kolekcionierė **Katherine White**. Jos apraše Leonas Urbonas ir trys jo darbai aptariami šitaip:

"Leonas Urbonas tapo savo akvareles su mistiko bravūros įkarščiui. Jis vartoja plačią technikos skalę: naudoja tapybą pirštais, skaptuoja peiliais plonus kolorito sluoksnius, lankstydamas popierių ant šlapios spalvos, leidžia formoms saivališkai lieti arba dideliais, lankščiais teptukais paskleidžia jas plokštumoje. Jo paveikslai — tamsūs sapnų centrai, pilni užmirštų audinių, vaiduoklių, greičio ir jausmų.

"Threshold" — tragiška, dramatiškos jėgos tapyba su skausmingomis religinėmis užuominomis. Minkšti, dulsvi rusvumai, rudumai ir sunkūs, akli purpurai, vėsi mėlynė ir tuščias geltonumas įstringa puslapinį lyg įsiakniję pasamones vaizdai. Brangakmenys ir pabaisos, kry-

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadienį ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PK 6-8998

Taupykite

MES MOKAME **5¹/₄%** ANT 1-Ų METŲ CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$15,000 apdrausta Federalinės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4³/₄% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PASKOLOS perkant namus daromos ūgiems terminams ir prieinamos nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

LAIKAS UŽSIREGISTRUOTI LITUANISTIKAI FORDHAMO UNIVERSITETE

Fordhamo universitete dėstoma lituanistika vasaros metu nuo 1957 m. Tikslas šios programos — duoti lietuviškam jaunimui tai, ko jis negali gauti kitose šio krašto mokyklose, padėti jaunimui pagilinti lietuvių kalbą ir supažindinti su lietuvių literatūra ir kitomis kultūrinėmis vertybėmis.

Šią vasarą numatyti du lietuvių kalbos kursai: pradedantiems ir pažengusiems. Pažengusiai grupei be lietuvių kalbos, bus dėstoma lietuvių literatūra ir kultūros istorija. Dėstytojai yra pakviesti lituanistai: prof. A. Salys, prof. J. Puzinas, dr. K. Ostrauskas, lekt. St. Barzdukas, prof. A. Vasys ir kiti. Kursams vadovauja tėv. prof. Vl. Jeskevičius, S.J.

KREDITAI. Už kursą studentai gauna 4 kreditus, kuriuos gali perkelti ir į kitą universitetą. Priimami ir laisvi klausytojai.

REGISTRACIJA. Užsiregistruoti reikalinga jau dabar, prisijungiant \$25 čekį Fordhamo universiteto vardu. Toji suma bus įskaityta į mokesčių už mokslą. Šią registraciją galima atlikti laišku, nurodant, kurioje grupėje norėtumėt dalyvauti — pradedančiųjų ar pažengusiųjų. Formali registracija bus birželio 29 ir 30 d.

LAIKAS. Vasaros semestras prasideda liepos pradžioje ir tę-

siasi iki rugpjūčio vidurio. Pasikaitos numatytos nuo 1—4 val., tačiau, studentams pageidaujant, laikas gali būti pakeistas. Pereitų metų vasarą kursai vyko nuo 6—9 val. vak.

STIPENDIJŲ REIKALU. Stipendijų fondo mes neturime. Praeityje mes patys rinkdavome aukas ir šelpdavome studentus. Šiais metais patariame patiemis studentams kreiptis į organizacijas ar pavienius asmenis ir prašyti paramos. Tikrai nepajėgiantiems sumokėti universitetui už mokslą, ir negalintiems iš niekur gauti paramos, mes stengsimės padėti.

LIETUVIŲ JAUNIMO ORGANIZACIJOS — Skautai, Ateitininkai, Neo - Lithuania, Vyčiai, Santara - Sviesa ir kt. turėtų paraginti savo narius, kad skirtų nors vieną vasarą savo gimtosios kalbos studijoms. Organizacijos galėtų pasirūpinti ir parama vykstantiems ir kursams.

JAUNIMAS kviečiamas pasinaudoti šių metų kursų plačia programa. Čia ne tik studijuosite, bet ir jaukiai praleisite vasaros atostogas lietuviškoje aplinkoje. New Yorke nenuobodžiausite. Numatomos išvykos po New Yorką ir jo apylinkes.

Smulkesnės informacijos kataloge. Kreiptis — Prof. A. Vasys, Fordham University, Bronx N. Y. 10458. Tel. 933-2233, Ext. 218.

● **Prano Naujokaičio "Draugo"** konkursą laimėjęs romanas "Zydnio dienos" šiuo metu jau spausdinamas "Draugo" spaustuvėje. Premijos įteikime ir "Draugo" literatūros šventėje - koncerte kovo 5 d. romaną skaitytojai jau galės įsigyti.

● **Algimanto Kežio, S.J., nuotraukų paroda** šiuo metu vyksta Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje (4012 Archer Ave., Chicagoje). Parodoje išstatyta keliasdešimt žinomojo mūsų nuotraukos menininko darbų. Įdomi naujiena — kai kurios nuotraukos šį kartą yra paspalvintos ypatingu cheminiu būdu. Lig šiol visur matydavome tik juoda - baltą A. Kežio nuotraukas. Paroda muziejuje vyksta visą vasario mėnesį. Muziejiaus lankymo valandos nuo 1 val. popiet iki 4 val. 30 min. kasdien ir sekmdieniais.

Latvių kalbon išverstas ir išleistas Vinco Ramono romanas "Dulkės raudonam saulei" (Putekli sarkana rieta).

● **Vincas Ramonas latviškai.** Šio žymaus mūsų rašytojo romanas "Dulkės raudonam saulei" (Putekli sarkana rieta) Emilis Skujeniekas išvertė latvių kalbon ir jį "Selmnieka Apgads" leidykla išleido gražiai įrištą ir puikiai apipavidalintą knygą. Spausdinta, matyt, latviškojo spaustuvė "Laikmeta" Minneapoly, Minnesotoj. Anksčiau latviai yra išsivertę ir išleidę ir kitą Ramono romaną, daug triukšmo sukėlusius "Kryžius". Aplamai, reikia pastebėti, kad latviai mūsų autoriais rodo nemažą susidomėjimą. Jie yra išsivertę ir dr. J. Girmiaus dvi knygas: "Tauta ir tautinė ištikimybė" ir "Žmogus be Dievo", o šiuo metu latvių teatruose plačiai vaidinama Ana tolijaus Kairio komedija "Diagnozė". Visa tai rodo didelį latvių kultūrinį gajumą, kai net iš svetimų kalbų vertimai juose dar gana plačiai praktikuojami, tuo tarpu kai mūsųose jie jau seniai pamiršti.

● **Nauja lietuviškosios temos** prof. dr. A. Senno knyga. Neseniai išėjo nauja Wisconsin

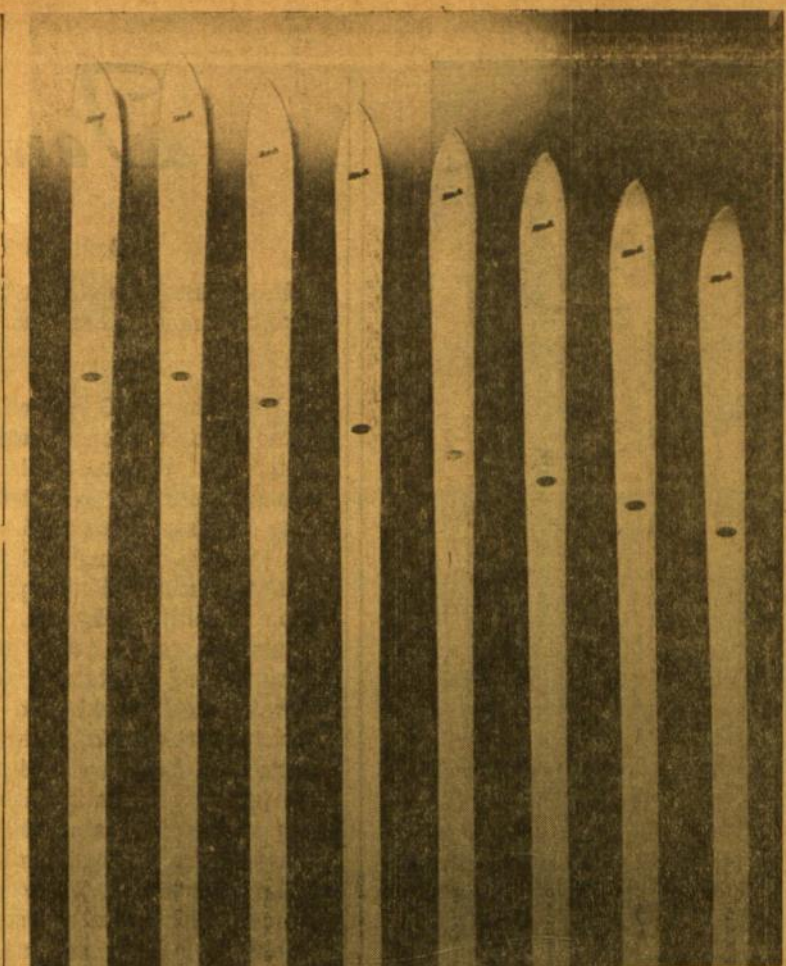
universiteto prof. dr. Alfredo Senno knyga **THE GREAT POWERS, Lithuania and the Vilna Question 1920—1928.** Leiden, E. J. Brill 1966, XII + 239 psl. Autorius nuodugnai nagrinėja Vilniaus klausimą nuo 1920 iki 1928 metų: Vilniaus byla Tautų s-goj, 1925 m. Locarno susitarimą ir Vilniaus klausimą tarpt. politikoj iki 1928 m. Tai jau antras dr. A. E. Senno veikalas apie Lietuvą, 1959 m. jis išleido stambų darbą — **The Emergence of Modern Lithuania.** (E.)

● **Antanas Sutkus** — sukaktuvininkas. Sausio 26 d. 75 metų amžiaus susilaukė Antanas Sutkus, buvęs Lietuvos Valstybės teatro, Valstybės radiofono direktorius, anksčiau Tautos teatro ir satyrinio teatro Vilkolaki vadovas.

Šiuo metu A. Sutkus gyvena Vilniuje, yra teatro veteranų draugijos pirmininkas, renka lietuvių teatro istorijos medžiagą, yra surinkęs Lietuvos teatro veteranų atsiminimus ir pats parašęs atsiminimų knygą. Sutkaus sukaktuvių dieną Vilniaus Teatro ir Muzikos muziejuje atidaryta paroda, kuriai jis irgi surinkęs daug eksponatų. (E.)

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

● **Saitai su Maskva.** Sausio 9 — vasario 3 d. Maskvoje vyko lietuvių mokslininkų ir ypač menininkų pasirodymai "didiesiems broliams" Maskvoje. Vilniuje ta proga per laikraščius ir radiją vyko Maskvos kultas. "Tiesa", tarp ko kita, šiais žodžiais dūsavo: "Maskva... Daug ką mēna šis vardas Lietuvai. Tūkstančiai nematomų saitų riša mus su ja..." Be abejojimo, nemažai tiesos glūdi šiuose dūsavimuose. Ypač pagalvojus apie čekistų slaptosios tinklo saitus...

Algimanto Kežio, S.J., nuotrauka iš Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje vykstančios jo foto darbų parodos.

● **Atrasta 3,000 ikonų.** Aleksandrijos universiteto archeologų grupė Egipte, vykdydama kasinėjimus Sv. Kotrynos vienuolyne, Sinajaus kalne, šiomis dienomis surado šventų paveikslių - ikonų kolekciją, kurią

universiteto prof. dr. Alfredo Senno knyga **THE GREAT POWERS, Lithuania and the Vilna Question 1920—1928.** Leiden, E. J. Brill 1966, XII + 239 psl. Autorius nuodugnai nagrinėja Vilniaus klausimą nuo 1920 iki 1928 metų: Vilniaus byla Tautų s-goj, 1925 m. Locarno susitarimą ir Vilniaus klausimą tarpt. politikoj iki 1928 m. Tai jau antras dr. A. E. Senno veikalas apie Lietuvą, 1959 m. jis išleido stambų darbą — **The Emergence of Modern Lithuania.** (E.)

● **Antanas Sutkus** — sukaktuvininkas. Sausio 26 d. 75 metų amžiaus susilaukė Antanas Sutkus, buvęs Lietuvos Valstybės teatro, Valstybės radiofono direktorius, anksčiau Tautos teatro ir satyrinio teatro Vilkolaki vadovas.

Šiuo metu A. Sutkus gyvena Vilniuje, yra teatro veteranų draugijos pirmininkas, renka lietuvių teatro istorijos medžiagą, yra surinkęs Lietuvos teatro veteranų atsiminimus ir pats parašęs atsiminimų knygą.

Sutkaus sukaktuvių dieną Vilniaus Teatro ir Muzikos muziejuje atidaryta paroda, kuriai jis irgi surinkęs daug eksponatų. (E.)

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

● **Saitai su Maskva.** Sausio 9 — vasario 3 d. Maskvoje vyko lietuvių mokslininkų ir ypač menininkų pasirodymai "didiesiems broliams" Maskvoje. Vilniuje ta proga per laikraščius ir radiją vyko Maskvos kultas. "Tiesa", tarp ko kita, šiais žodžiais dūsavo: "Maskva... Daug ką mēna šis vardas Lietuvai. Tūkstančiai nematomų saitų riša mus su ja..." Be abejojimo, nemažai tiesos glūdi šiuose dūsavimuose. Ypač pagalvojus apie čekistų slaptosios tinklo saitus...

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

● **Saitai su Maskva.** Sausio 9 — vasario 3 d. Maskvoje vyko lietuvių mokslininkų ir ypač menininkų pasirodymai "didiesiems broliams" Maskvoje. Vilniuje ta proga per laikraščius ir radiją vyko Maskvos kultas. "Tiesa", tarp ko kita, šiais žodžiais dūsavo: "Maskva... Daug ką mēna šis vardas Lietuvai. Tūkstančiai nematomų saitų riša mus su ja..." Be abejojimo, nemažai tiesos glūdi šiuose dūsavimuose. Ypač pagalvojus apie čekistų slaptosios tinklo saitus...

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

● **Saitai su Maskva.** Sausio 9 — vasario 3 d. Maskvoje vyko lietuvių mokslininkų ir ypač menininkų pasirodymai "didiesiems broliams" Maskvoje. Vilniuje ta proga per laikraščius ir radiją vyko Maskvos kultas. "Tiesa", tarp ko kita, šiais žodžiais dūsavo: "Maskva... Daug ką mēna šis vardas Lietuvai. Tūkstančiai nematomų saitų riša mus su ja..." Be abejojimo, nemažai tiesos glūdi šiuose dūsavimuose. Ypač pagalvojus apie čekistų slaptosios tinklo saitus...

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

● **Saitai su Maskva.** Sausio 9 — vasario 3 d. Maskvoje vyko lietuvių mokslininkų ir ypač menininkų pasirodymai "didiesiems broliams" Maskvoje. Vilniuje ta proga per laikraščius ir radiją vyko Maskvos kultas. "Tiesa", tarp ko kita, šiais žodžiais dūsavo: "Maskva... Daug ką mēna šis vardas Lietuvai. Tūkstančiai nematomų saitų riša mus su ja..." Be abejojimo, nemažai tiesos glūdi šiuose dūsavimuose. Ypač pagalvojus apie čekistų slaptosios tinklo saitus...

● **Vilniuje pagerbta rašytoja Ieva Simonaitytė.** Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 m. amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvavo vargoninkas L. Digrys, violončelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Zukaitė ir V. Noreika. Be to, aktorė A. Leimontaitė (dabar jau pensininkė, bet dar grįžianti scenon, kaip aktorė "solistė" — viena sugebėjama užimti vakaro programą) skaitė ištrauką iš sukaktuvininkės apysakos "Pikčiurnienės". Iškilmė buvo rodoma televizijoje. Mačjusiejį rašo, kad Simonaitytė atrodžiusi žvali ir linksma. (E.)

sudaro apie 3,000 paveikslių, gerai išsilaukusių ir didelės meninės vertės. Mokslininkai tiki si šios kolekcijos pagalba susiekti Bizantijos ikonografijos vystymosi istoriją.

● **Katalikų universitetas Etiopijoje.** Etiopijos mieste Asmaroje sausio 26 buvo oficialiai atidarytas Sventosios Seimos katalikų universitetas, kuriam pripažinta pilnos valstybinių universitetų teisės. Atidarymo iškilmėse dalyvavo Kardinolų kolegijos dekanas kard. Tisseant, Etiopijos imperatorius Haile Selassie, kuris yra šio universiteto kancleris, italų vyriausybės delegacija, Seminarijų ir universitetų kongregacijos atstovai ir daugelis kitų žymių asmenybių.

NAUJI LEIDINIAI

● **THE MARIAN, February 1967.** Tėvų marijonų leidžiamas anglų kalba religinės kultūros mėnesinis žurnalas, vas. mėn. numeris. Katalikų spaudos mėnesio proga įžanginį straipsnį duoda sesuo M. Agnesina, neseniai doktoratą gavusi Kazimierietė. A. Lemberg rašo apie Bažnyčios padėtį Estijoje. Keliautoja G. Brendel pasakoja apie šiaurės Amerikoje nukankintus misionierius (šv. Izaką Jogues ir kt.) ir apie pastatytą jų garbei šventovę Auriesvillėje, N. Y. Kontempliatyviniam Belgijos vienuolyne gyvenanti seselė, Pax pseudonimu, rašo

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.
DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylonų, taffet, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ palatams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Dovanos Velykoms

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE
jei siūsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

SIUNTINIAMS SUDARYTI MES TURIME YPATINGAI GAUSŲ PASIRINKIMĄ VERTINGIAUSIŲ PREKIŲ.

Primame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų bei produktų. | Primame užsakymus dovanoms iš sovietinių gaminių.

ATPIGINTOS KAINOS dovaniniams **AUTOMOBILIAMS**
GALIOJA IKI S. M. KOVO 20 D. Jos sekančios:
"Volga" GAZ-2IR \$2,365.19 "Moskvitch" 408-E \$1,954.88
"Volga" GAZ-2IUS \$2,553.70 "Moskvitch" 408 \$1,759.39
"Zaporozhets" ZAZ-965A \$957.60

Reikalaukite iš mūsų naujus katalogus bei miltų sąrašus.
GARANTUOTĄ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ ATLIKAME JAU NET 20 METŲ.

DRAUGAS, šeštadienis, 1967 m. vasario mėn. 11 d. 7

apie dabar tebe gyvenančius katalikų rašytojus Europoje. Laik raštininkė Anne Miller, Miami mieste susitinkanti su pabėgėliais iš Kubos, pasakoja apie religijos padėtį Castro diktatūros priespaudoje. Kanadietė Florence Julien atskiru straipsniu paminė Kanados valstybės 100 metų sukaktį ir aptaria ta proga Montrealyje įvyksiančią pasaulinę parodą. Vieno Chicago gydytojo žmona — Margaret Ross — aprašo susižiedavimo laikotarpyje turėtas problemas su tėvais. Henry Peisson ir Juoz. Prunskis duoda recenzijas eilės naujesniųjų knygų, jų tarpe ir to puikaus vadovėlio mokytis lietuvių kalbai — "Introduction to Modern Lithuanian". Numeris gausiai iliustruotas įvairiomis nuotraukomis. (Maželio, Naujokaičio, Kežio ir kt.) bei reprodukcijomis Rūbenso, Munch, Rimšos ir kitų kūrinių.

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PRespect 8 - 0833 PRespect 8 - 0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOKPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO **MR. NELSON** SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Rastinė atdara kasdien nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienio iki 3 val. p. p.

Lietuviškas Restoranas — METROPOLIS
6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, ančiola ir kt. didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoji jaukią nuotakoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavai. gyti ir atsigaivinti.

Atdara kasdien nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai **PETRAS IR ANTANINA KAUSAI**

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

KĄ TU PADAREI IŠ MANO VEIDO...

ELENA VASYLIŪNIENĖ

Stasys Santvaras kartą skaitė savo eilėraščius. Ir viena jų frazė, būtent — "Senatve, ką tu padarei iš mano veido" įstrigo mano atmintin. Gi Stasys Santvaras turi tokį lengvą stilių, taip gražią, dainuojančią savo priegaidžiuose lietuvių kalbą. Tačiau ne tai mane patraukė, o eilėraščių turinys. Tas turinys mane sekiojo kaip šmėkla: aš visur mačiau senus, ne gražius, raukšlėtus veidus. Ir požeminiuose, ir gatvėje, ir stotyse, ir darbe... Kiekvienas pagyvenusio žmogaus veidas atrodė man pabaisa: ir raukšlės, ir padidėjimas raumenų, ir toks visiškai sumedžiagėjimas, sumėsėjimas...

Amžiaus išgražintas ponios veidas

Kartą vakare atėjo pas mane viena lietuvė. Ir staiga mano nuomonė apie pagyvenusio amžiaus veidus pasikeitė: aš ilgai žiūrėjau į jos veidą, ir tas veidas buvo man gražus. Kodėl? Aš mačiau jame nebe raukšles, bet tą vidinį, paslėptą grožį. "Mano mamytė mirė prieš porą mėnesių"... Ir aš išskaičiau iš kalbančios veido visą jos liūdesį, visą jos skausmą. Tačiau veidas buvo labai gražus... Kai kalbos eigoje ji palietė savo vaikų gyvenimą, jų svajones, jų darbus, jos veide spindėjo meilė, ir tas veidas buvo šviesus. Kai mes kalbėjome apie praeitį, apie studijas, apie mūsų odisejines keliones Vokietijoje ir pirmuosius metus čia Amerikoje, jos veidas darėsi man artimas. Mes sėdėjome gan arti, ir aš galėjau gerai įsižiūrėti į kalbančiąją. Raukšlės nebeatrodė man raukšlėmis, o tik šėšėliai, kurie, kaip dailininko teptukas, pabraukdavo tamsesnių ar šviesesnių spalvų... Ir pirmą kartą žilstelėjusio plauko atspalvis buvo kaip sidabro siūlas tamsiame audinyje. Kodėl gi aš to anksčiau pas nieką nebuvau pastebėjusi? Ir aukšta kakta, išbrėžta kaip skaptu, man priminė kūdikio neišbraižytus smegenis, gi vėliau gyvenimas ten iškalė visokius braižinius. Ar kakta nebuvusi tik paviršiaus atspindys? Ar mintys, galvotos ir apgalvotos, nėra palikusios savo kilnių žymių šitoje aukštoje, tokioje garbingoje kaktoje? Ir jos tamsiai mėlynos akys, ar jos nelitudi minties gilumos, vienišumo ir paslapties? Ar blakstienų nuleidimas nesako, kiek kartų tos akys užsimerkdavo, kad nematyty to, kas buvo draudžiama, arba ko pačios nenorėjo matyti? Aš atkreipiau dėmesį ir į siauras lūpas, kurios tai šypsojosi kažkokia vidine laime, tai vėl užsičiaupdavo vienišu skausmu. O veidas man darėsi vis gražesnis. Jau aš ir nustojau analizuoti: aš tik žiūrėjau į kalbančios veidą, ir jis man buvo daug gražesnis už daugelį jaunų veidų. Kai aš mačiau žvilgsnį į jaunąjį veidą, man net pasidarė baugu: iš kur gi ten tiek neramybės, tiek vidinio nuovargio? Neuzmiršau gražių bruožų, man trūko jau raukšlų ir viso to, ką duoda žmogui amžius.

Grožio ir vertės pajutimas
Man ilgai pasiliks atmintyje tos ponios veidas. Ir kiek kar-

tų aš žiūrėsiu į kitus panašius veidus, aš stengsiuos žiūrėti tuo pačiu žvilgsniu: ieškoti to, ką ten atradau. Gal metai, kurie palieka savo antspaudą veide, nebeatrodys man tokie negailėstingai žiaurūs, nes, kai gali pajusti grožį, gali pajusti ir vertę. Ar neturi vertės žmogaus viltys ir nusivylimai, žmogaus svajonės ir jų sudužimas, žmogaus norai ir jų palaidojimas? Ar to viso negalima bus išskaičiuoti ir iš kitų pusiakelyje savo gyvenimo stovinčiojo žmogaus veide? O kaipgi veidai tų, kurių savininkai yra jau persirite per pusamžį? Gal ir jų grožį aš pamatysiu kuriame nors veide.

Gili žiema, bet gyvas upeliukas.

Nuotrauka V. Maželio

KADAISE VALGĖME RAGAIŠĮ

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Lietuviai vartoja duoną beveik prieš kiekvieną valgį. Taip jau įprasta iš seno, ir todėl ji buvo taip visada branginama. Net mūsų liaudies pasakojime sakoma, jog kartą piemenėlis, numetęs trupinį duonos, buvo uodo paskūstas Dieviui, kad jį nubastų. Kad duona yra viso maisto pagrindas, pripažįsta ir dabartiniai mitybos žinovai, kaip pvz. Lelord Kordel ir kiti.

Ypač šiandien, kada maisto produktai gražinami žmogaus akiai patenkinti, o sveikatai pavėrciami kartais nuodais, gera ir sveika duona mūsų mityboje turėtų užimti pirmą vietą. Tai gi, kas mėgsta kepti, gali bent retkarčiais ir namuose išsikepti skania, turtingą proteinais ir sveiką duoną. Lietuviai dar mėgsta ir ragaišį, todėl šį kartą pamėginsime padėti iškepti ragaišį.

Inti: 1 unciją mielių, 1¼ puodelio šilto vandens, 3 valg. šaukšt. medaus, 2 valg. šaukšt. Safflower alyvos, 2 puod. stambiai maltų kvietinių miltų, 1 puod. sojos miltų, 1 puod. ryšių miltų, ½ puod. lieso pieno miltelių, 1 arbat. šaukšt. druskos.

Mieles išleisti vandeny. Pridėti 1 valg. šaukšt. medaus ir truputį miltų. Tegul mielės pradeda daugintis. Paskui supilti alyvą ir likusį medų. Supilti

kvietinius miltus ir gerai išmaišyti. Dabar supilti dalį sojos, ryžių ir pieno miltelių (kartu sumaišyti). Tegul gerai pakyla. Supilti druską, likusius miltus ir gerai išmaišyti. Sudėti į patemptas aliejumi pailgas skardos formas ir leisti gerai pakilti. Kepti 350 laipsn. temperatūroje apie 55 minutes. Išėmus iš orkaitės, paviršių patepti tirpytu sviestu.

IS MOTERŲ PASAULIO

★ Lietuvių Moterų klubų federacijos Chicagos klubo narių susirinkimas įvyks rytoj, sekmadienį, 3 val. 30 min. p. p. Jaunimo centre. Gauta labai svarbių pranešimų iš centro New Yorke ir GFWC Washington. Susirinkusioms ruošiamas neeilinis staigmena.

★ D. Kraučeliūnaitė šiuo metu vieši Ispanijoje ir yra labai sužavėta kraštu. Jai teko suėiti su p. Bačkiais, kurie sausio mėn. aplieido Madridą ir grįžo Paryžiui. Taipgi ji susitinka su kun. Patalavičium, diskutuoja žinias iš JAV, džiaugiasi "Draugų", nors tas aplanko ir ne kasdien. Ispanų tarpe ji yra kaip lietuviutė, ne amerikietė, ir jiems yra tikrai didelė staigmena sutikti lietuviutę, klausinėja josios apie Lietuvą ir sužino iš jos ne tik apie gimtąjį kraštą,

Rytų Vokietijos moterys

Kaizerio Wilhelmo, o vėliau ir Hitlerio laikais, eilinės vokiečių moters gyvenimas būdavo apibūdinamas 3 K: "Kueche, Kinder und Kirche" (virtuvė, vaikai ir bažnyčia). Komunistinėje Rytų Vokietijoje dabar vaikai pakeisti į darbą.

Skelbiama net, kad Rytų Vokietijos ateitis pareis nuo vokiečių moterų pasiruošimo padalinti visą savo gyvenimą bei laisvą laiką tik darbui ir vaikų gimdymui, nes R. Vokietija neturi nei pakankamai darbininkų, nei vaikų. Dėl didelių nuostolių karo metu ir darbininkų pabėgimo į Vakarus R. Vokietija tapo kraštu, kuriame daug senų žmonių su maža darbo jėga ir mažu gimimų skaičiumi.

Tarp 1963 ir 1965 m. gimimų skaičius nukrito nuo 4.7 iki 3.1 tūkstančių, o Vakarus Vokietijoje — 7.2 tūkstančių. Tuo pačiu laiku joks kitas kraštas pasaulyje neturi tokio didelio procento moterų, dirbančių už namų ribų: 70% R. Vokietijos moterų dirba kiekvieną dieną.

bet ir net apie lietuviškąją koloniją Chicagoje. Sutinka daug įdomių asmenų. Draugauja su viena šeima — ponija yra buv. Filipinų ambasadoriaus Jungtinėje Tautose dukterė, o jos vyras reikišias politikoje. Sutinka taip pat dabartinio Ispanijos atstovo Vatikanė sūnų su ponija, išsilavinusią ir įdomią porą. Nustebino savo žiniomis apie Lietuvą.

Ten prie Baltijos

(Atkelta iš 3 psl.)

dėto skaito daugiausia liberalinius ir nepriklausomus laikraščius.

Stockholmo Djurgarden saloje 75 akrai yra paskirti Skansen etnografijos atviram muziejui, pasilinksminimo parkui Grona Lund, zoologijos ir botanikos sodams. Dabar Skansen švenčia 75 m. sukaktį. Šį atvirą muziejų miškingose kalvose kasmet, daugiausia sekmadienio popietėmis, aplanko apie 2 milij. lankytojų. Visi, ramiai žingsniuodami, lanko atviro muziejaus apie 100 išsimėčiusių pastatų. Čia yra atkelta iš griauamos Stockholmo miesto dalies net keletas išties blokų. Taip pat perkelti iš provincijos į čia charakteringesni dvarų rūmai. Iš įvairių provincijų perkelti senieji ūkininkų trobesiai ir taip išdėlioti, kad gali susidaryti visą senovės kaimo vaizdą. Stiklo pūtėjai, puodžiai ir žvakių gamintojai čia senose dirbtuvėse ir senais įrankiais demonstruoja savo amatus. Yra čia ir senovės medinė bažnyčia su varpine, aptverta mūrine tvora. Bažnytelė yra labai populiari, ypač dar ir dabar nuolat naudojama jungtuvėms. Visi Skansen etnografinio muziejaus pastatai yra labai įdomūs. Jie padeda suprasti šios šalies turiningą žmonių praeitį. Skansene dažnai pasirodo ir tautinių šokių šokėjai su savo spalvingais tautiniais rūbais. Retkarčiais įvyksta ir dramos bei baleto spektakliai. Retai, bet pasirodo ir žymioji švedų sopranė Birgit Nilsson, kuri 1959 m. New Yorke su taip dideliu pasisekimu debiutavo Metropolitan operoje.

Folkloru pasižyminti Dalarno provincijos Leksando tautiniai rūbai su provincijos simboliu — mediniu arkliu.

kinų skulptūrų, kurias skulptorius buvo parsivežęs iš Italijos.

C. Milles darbai puošia ne tik Švedijos, bet ir JAV miestus. Galvojama, kad jo geriausi kūriniai yra JAV. Ypač vertinamas Detroito priemiestyje Bloomfield Hills esančios skulptūros, simbolizuojančios Orfėjaus muzikos užkerėtas kompozicijas.

Teatras su 18 amž. sceniniais efektais, sensacijos, mitai, kūrybingumas ir 3 stebuklai

Už 6 mylių nuo Stockholmo, Malaren ežero saloje, Drottningholm 18 amž. karališkoje vasaros rezidencijoje, atskirame šviečiai geltoname spalvos pastate, atrodančiame kaip dvaro rūmai, dabar yra nuostabus vasaros teatras. Per visą 19 amž. teatras buvęs užmirštas ir apneštas dulkiomis. Prieš 45 metus atsitiktinai jis buvo aptiktas, išvalytas ir atnaujintas. 1966 metais rugsėjo mėn. teatras išnėjęs 200 m. sukaktį. Sukaktuvės buvo iškilmingai atšvestos. Be savo geriausių operinių talentų ir baleto šokėjų, buvo pakviesta dar ir V. Vokietijos, Danijos ir kt. kraštų operinės pajėgos.

Gerios akustikos teatro salė turi 442 vietas, bet scena be pakilumos. Patalpose yra išlikusios 18 amž. dekoracijos anų laikų sceniniai efektai ir kostiumai. Šio amžiaus priekas yra tik elektros šviesa. Operos sezonas prasideda čia gegužės mėn. pabaigoje ir baigiasi rugsėjo mėn. pabaigoje. Operos ar baleto spektakliai įvyksta 3 kartus savaitėje.

Nėra tinkamesnės vietos, kol dar apžiūrinėjama sostinė, pakalbėti apie Švedijos pramonės ir kultūros laimėjimus, o taipgi ir apie jų nuosmūkius. Šiandien tuo domisi įvairių kraštų spauda. Užsienio laikraščiuose galima užtikti sensacingų ir kone mitinių straipsnių apie šio krašto socializmą, seksualizmą ir nusižudėjimus. Nusižudo čia daugiausia vieniškos moterys gegužės mėn. savaitgalis. Taip pat laikraščiai ar žurnalai apšėiai rašo apie Švedijos seksualinį auklėjimą mokyklose, apie menką žmonių pamaldumą (nors religijos pamokos privalomos mokyklose, bet sekmadieniais tik 3% švedų atvyksta į pamaldas, o tik pusė gyventojų tiki pomirtiniu gyvenimu), apie aukštą procentą vaikų, gimusių iš netekėjusių motinų, apie girtuokliavimą ir dar kitas šio modernaus gyvenimo negeroves ir žmogiškąsias silpnynes.

Dažnai švedai į tokius užsienio spaudos straipsnius reaguoja, o kartais tarpusavyje pakalba tik apie nuostabų žmogaus akumą savo ydų atžvilgiu. Žinoma, tų negerovių Švedijoje yra, bet kur jų nėra? Visu tautų bendra ypatybė, kad jos savo neigiamybių nemato ir neobjektyviai kitus nuvertina, save idealizuodamos.

(Bus daugiau)

Angelų - muzikantų skulptūrinės kompozicijos.

Carl Milles studijoje.

žangos 1961 m. buvo iškeltas iš jūros dugno. Kai Švedija senaisiais amžiais buvo jūros galybė, šis 190 pėdų ilgio, 90 pėdų aukščio, apginkluotas 64 patrankomis Vazos laivas buvo pastatytas ir parengtas Trisdešimties metų karo operacijoms, bet, vos iškėlęs būres, dėl sunkaus svorio su visa igula nugrimzdė į Baltijos dugną. Ir taip jūros dugno dumblyne laivas išgulėjo 300 metų. Dabar iškeltieji laivo griaučiai su visu kroviniu restauruoti ir išstatyti laikiname muziejuje. Šis "vaiduoklis" nuolat apipurkščiama glicerino ir vandens mišiniu, norint apsaugoti medį nuo peržiūvimo. Planuojamas šiam laivui nuolatinis muziejus. Prie laivo specialiose patalpose rodomi laive rasti radiniai ir supažindinama su laivo iš jūros iškėlimo istorija.

Verta aplankyti priemiestyje, Baltijos jūros Lidingo saloje, pasauilyje žinomo, 1955 m. mirusio modernaus švedų skulptoriaus Carl Milles namus ir jo skulptūrų parką. Ankštai virš uosto iškilusioje terasoje angelų skulptūrinėje grupėje, linksmi skraidantieji angelai muzikantai, lyg angeliškame balete, šoka Dievo rankos keliami į dangų. C. Milles mėgo savo kompozicijose sužmoguinti angelus. Net angeliškame balete šokėja ant rankos turi lašrodį. Be skulptoriaus originalių kompozicijų ar replikų, parke išstatyta ir jo turėtų graikų bei romėnų anti-

Pūgos, pūgos...

Nuotrauka V. Maželio